

GÖTEBORGS UNIVERSITET
INST FÖR KULTURVETENSKAPER

NÄTHAT

EN ANALYS AV INTEGRITET, STRAFFSKYDD OCH DEMOKRATI

Författare: Rosanna Jimmefors

Program: Kandidatprogrammet kultur

Handledare: Boel Ulfsdotter

Examinator: Jan Eriksson

Kandidatuppsats 15 hp

Termin: Vt -16

ABSTRACT

Titel: Näthat – en analys av integritet, straffskydd och demokrati

Online hate – an analysis of integrity, legal protection and democracy

Författare: Rosanna Jimmefors

Termin och år: Vt -16

Institution: Institutionen för kulturvetenskaper

Handledare: Boel Ulfsson

Examinator: Jan Eriksson

Keywords: Online hate, democracy, Facebook, Sveriges Television, policy, integrity, legal protection, legislation.

The purpose of this study is to examine the proposed legislation *Integritet och straffskydd*, presented by the Swedish government, concerning increased protection of online hate and personal integrity on the Internet. Through a method of triangulation this study examines the proposed legislation in relation to Facebook's community policy regarding harmful and hateful content, as well as the policy regarding the digital platforms of the public service television company Sveriges Television. The intent of this triangulation is to search for a correlation in order to understand what the proposed legislation in fact will entail and how actual circumstances will be affected. The analysis shows that the policies authored by Facebook and Sveriges Television contains important differences, which indicates significant divergence in attitude towards harmful and hateful content. The result of this study also emphasizes the importance of the proposed legislation in order to display an urgently required opinion on national level regarding online hate.

TACK: Ett särskilt tack riktas till min handledare Boel Ulfsson som genom sina omfattande kunskaper och sitt uppriktiga intresse har bidragit med värdefulla insikter och ovärderlig uppmuntran!

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. INLEDNING	1
1.1 BAKGRUND	1
1.2 SYFTE	4
1.3 FRÅGESTÄLLNING.....	4
1.4 AVGRÄNSNINGAR.....	4
1.5 TIDIGARE FORSKNING	5
1.5.1. Kulturvetenskap.....	5
1.5.2. Juridik.....	6
1.5.3. Informatik.....	7
1.5.4. Lingvistik.....	7
1.6 TEORETISKA UTGÅNGSPUNKTER.....	7
1.6.1. Uppsatsens teoretiska utgångspunkter	7
1.6.2. Viktiga begrepp.....	13
1.7 METOD.....	13
1.8 MATERIAL.....	14
1.8.1. Facebooks communitypolicy.....	14
1.8.2. Sveriges Televisions policy	18
1.8.3. Integritet och straffskydd.....	21
2. RESULTAT AV ANALYS.....	23
2.1 FACEBOOKS COMMUNITYPOLICY	23
2.2 SVERIGES TELEVISIONS POLICY	27
2.3 INTEGRITET OCH STRAFFSKYDD	30
3. SLUTDISKUSSION	34
3.1 SLUTDISKUSSION	34
3.2 VIDARE FORSKNING	39
KÄLLOR.....	40
TRYCKTA KÄLLOR.....	40
OTRYCKTA KÄLLOR.....	40

1. INLEDNING

1.1 BAKGRUND

När människor utsätts för hot och kränkningar i den digitala miljön kan det, förutom lidande för de utsatta personerna, innebära en begränsning av deras möjligheter till deltagande i opinionsbildning samt i diskussioner och debatter om olika samhällsfrågor. Rättsväsendets möjligheter att beivra olika former av kränkningar som sker via nätet och andra elektroniska kommunikationsmedel är därmed en angelägen fråga för en modern demokrati.

(Brå, 2015:37)

När det elektriska ljuset kom på 1800-talet skapades nya möjligheter. En glödlampa kunde generera nya förutsättningar och människor begränsades inte längre av mörker och nya miljöer skapades. Medieteoretikern Marshall McLuhan har formulerat sina tankar kring devisen att *mediet är budskapet*. Han förklarar att glödlampan är ett medium som saknar ett direkt budskap men som i sig självt skapar nya plattformar (McLuhan, 1964). Jag menar att McLuhans teori är applicerbar på dagens sociala medier. Det är möjligt att tänka sig att dagens sociala medier har åstadkommit en liknande samhällslig utveckling som det elektriska ljuset gjorde på 1800-talet. Dessa sociala medier besitter i sig inget budskap men förser oss med nya möjligheter och nya plattformar. Precis som McLuhan menar att mediet är det egentliga budskapet kan det idag hävdas att de internetbaserade forum som finns tillgängliga begränsar och möjliggör budskapets utformning genom dess tekniska förutsättningar. Vad som har vuxit fram i takt med den tekniska utvecklingen är människans sätt att bruka internet och sociala medier och därmed en förskjutning av dess användningsområde. Det skulle alltså kunna argumenteras att McLuhans teori om att *mediet är budskapet* idag har fått en omvänd innebörd. Hur människor väljer att utnyttja plattformarna styr hur dessa utvecklas och begränsas. Exempelvis har vissa internetupplagor av nyhetstidningar valt att antingen stänga ner sina kommentarsfält eller endast tillåta läsare som är inloggade via ett personligt Facebook-konto att lämna kommentarer. Detta för att minska risken för kränkande och hotfulla påhopp. Från McLuhans perspektiv styrde mediet och påverkade hur budskapet skulle kunna uppfattas. På grund av den tekniska utvecklingen påverkar budskapet idag hur mediet utformas. I samband med att internet tycks bli allt mer användarstyrt och att dess plattformar missbrukas för att förmedla kränkande och hotfulla budskap kan det därför idag hävdas att *budskapet är mediet*.

I takt med dessa nya mediepraktikers utveckling är näthat ett ämne som växer i omfattning och får allt mer uppmärksamhet i media och samhällseliga debatter. Kränkningar på internet kan drabba hårt och få ödesdigra konsekvenser för såväl drabbade individer som grupper i samhället. Att riskera att drabbas av hat och hot på internet där budskap kan få en obegränsad spridning utgör en allvarlig risk för vår yttrandefrihet och det demokratiska samhället. Näthat är inget oformligt, diffust och främmande problem. Det är en verklighet som drabbar många och påverkar människor i deras vardag. Näthatet påverkar hur människor lever sina liv och vad man vågar uttala sig om. Problematiken är inget abstrakt fenomen som pågår ovanför våra huvuden utan finns här med en ständig närvaro.

Ett av de forum där hatet och hoten spirar är Facebook. Facebook är ett vinstdrivande publikt aktiebolag som enligt en artikel från 23 april 2014 i Dagens Nyheter omsatte 2,5 miljarder dollar under det första kvartalet 2014 (Dagens Nyheter, 2014). Trots sina explicit formulerade communityregler finns ett uttalat missnöje mot hur Facebook hanterar innehåll av kränkande och hatisk karaktär. Otaliga artiklar och krönikor har författats där företaget uppmanas att ta sitt ansvar och upprätthålla sina regler. Mycket av det innehåll som strider mot communitypolicyen anmäls av användare till Facebook. Dock beskrivs ofta bemötandet från ansvariga på Facebook som likgiltigt och negligierande trots att reglerna överträtts. I debattartikeln *Facebook måste börja ta ansvar för hatet* som publicerades i Svenska Dagbladet skriver Barbro Sörman och Kerstin Burman om detta bemötande (Svenska Dagbladet, 2012). Debattörerna förklarar att användare är helt utlämnade till Facebooks goda vilja beträffande att få kränkande och hotfullt material borttaget. Sörman och Burman menar att denna goda vilja tycks infinna sig alltför sällan och den som önskar få något borttaget får oftast avslag. I artikeln presenteras även exempel på sidor med uppenbart kränkande och hatiskt innehåll som trots Facebooks regler inte blir borttagna (Svenska Dagbladet, 2012). I Dagens Nyheter har det under början av 2016 publicerats en artikelserie gällande näthat. I artikeln *Hatet på Facebook kommer att drabba oss alla* menar Björn Wiman, kulturchef på Dagens Nyheter, att Facebook fallerar i sitt självutnämnda uppdrag att avlägsna innehåll som bryter mot deras communityregler (Dagens Nyheter, 2016). I takt med att bolag som Facebook får allt större inflytande bör även kravet på ansvar öka. Wiman (Dagens Nyheter, 2016) förklarar:

Till följd av Facebooks och andra nätjättars enorma inflytande riskerar dessa och liknande "gemenskapsregler" allt mer att fungera som ett slags universell tryckfrihetslagstiftning – som

dock inte är grundad i århundraden av publicistisk kunskap och erfarenhet, utan i modern amerikansk storföretagskultur.

Facebook har stort inflytande och det är därför väsentligt att bolaget tar tydlig ställning i frågor som berör publicerat hatiskt och hotfullt innehåll. Allt fler röster gör sig hörda som kräver att Facebook tar sitt ansvar och visar att reglerna de själva författat inte är en verkningslös kuliss.

Sveriges Television är ett statligt mediebolag vars uppgift är att bedriva tv-verksamhet i allmänhetens tjänst (Regeringsbeslut 83, 2013). SVT är ett fristående bolag som finansierar sin verksamhet med hjälp av tv-avgiften. Därigenom är SVT:s syfte inte att tjäna pengar och anpassa sina program efter annonsörer (SVT, 2016a). SVT använder sig av ett antal digitala plattformar där tittare kan ställa frågor eller yttra sina åsikter beträffande program som sänds på någon av deras kanaler. För att förhindra publicering av hotfulla och hatiska kommentarer i dessa forum har det författats ett antal regler som presenteras på företagets hemsida. Enligt Karin Forsell¹, arbetsledare för Tittarservice på Sveriges Television, tas det dagligen bort innehåll på SVT:s digitala plattformar som bryter mot reglerna. I och med SVT:s roll som Sveriges public service-företag följer ett stort ansvar. Forsell menar även att: ”näthat är självklart något förfärligt, och ett stort problem i sociala medier. Allra helst då vi ju har anställda som är offentliga personer.”² Hon tillägger att näthat är ett betydande problem som diskuteras regelbundet på möten och att det förs en i princip daglig diskussion om ämnet.

I en rapport från Brottsförebyggande rådet beskrivs näthat som ett stort samhällsproblem som visar på tydliga könsaspekter (Brå, 2015). Dessa aspekter blir tydliga i statistiken som visar att kvinnor oftare blir utsatta för kränkningar och sexualiserat hot om våld (Brå, 2015). Rapportens statistiska resultat belyser att män utgör majoriteten av de utpekade gärningspersonerna i anmälda hot och kränkningar via internet. Bland de sociala medier som brukas är Facebook det forum som mest frekvent förekommer i polisanmälningarna (Brå, 2015). På grund av den omfattning av anmälda hot och kränkningar på Facebook är detta ett forum som är viktigt att granska närmare. I rapporten poängteras att det har väckts stora diskussioner i media kring Facebooks bristfälliga hantering av näthat. Även forskare menar

---

¹ Karin Forsell. Arbetsledare för Tittarservice på Sveriges Television. E-mail 19 februari 2016.

² Karin Forsell. Arbetsledare för Tittarservice på Sveriges Television. E-mail 18 februari 2016.

att det behövs mer effektiva reaktioner från bolaget (Brå, 2015). Det understryks att dessa hot och kränkningar inskränker på människors möjlighet att bruka internet och formulera sina åsikter i den digitala miljön och skapar problem för det demokratiska samhället (Brå, 2015).

Den 3 februari 2016 lämnades betänkandet *Integritet och straffskydd* till Sveriges justitie- och migrationsminister. I och med den tekniska utvecklingen och det allt mer omfattande utbudet av kommunikationsmedel tillsattes en utredning i syfte att få en överblick av den befintliga lagstiftningen gällande brott mot den personliga integriteten på internet. Utredningen skulle även lägga fram förslag på hur lagstiftningen skulle kunna utvecklas och moderniseras då det skett en ökning av hot och kränkningar på internet (SOU, 2016/7).

1.2 SYFTE

Syftet med denna uppsats är att studera de lagförslag som presenterades den 3 februari 2016 gällande straffrättsligt skydd för den personliga integriteten på internet. Lagförslagen kommer att studeras i relation till de bestämmelser som rör Facebooks communitypolicy angående kränkande och hatiskt innehåll, samt den policy som gäller på Sveriges Televisions digitala plattformar. Det övergripande syfte som genomsyrar uppsatsen är att belysa näthatets problematik i förhållande till demokrati och jämställdhet.

1.3 FRÅGESTÄLLNING

Följande frågeställning kommer att behandlas:

- Hur korrelerar lagförslagen i utredningen *Integritet och straffskydd* (SOU, 2016/7) mot Sveriges Televisions samt Facebooks nu gällande policys beträffande näthat?

1.4 AVGRÄNSNINGAR

Näthat är ett utbrett problem som upprör och engagerar. Näthat drabbar och berör många. Därför har ämnet resulterat i stor medial uppmärksamhet och materialet är omfattande. Det har forskats och diskuterats flitigt, trots att fenomenet är relativt nytt. Därför är det nödvändigt att avgränsa och i stället fokusera uppsatsens tyngdpunkt. Uppsatsens syfte och frågeställning begränsar materialet till de tre dokument som kommer att analyseras och jämföras. Uppsatsen avgränsas även i form av valet av forum. Valet av Facebook är delvis baserat på det faktum att

det är det forum som mest frekvent förekommer i polisanmälda kränkningar på internet (Brå, 2015). Utöver Facebook finns det en rad andra sociala medier som skulle vara intressanta att fokusera på men med uppsatsens begränsade omfattning i åtanke har dessa val varit nödvändiga. Exempel på sådana forum är; Instagram, Twitter, Flashback Forum och bloggar. I kontrast till Facebook studeras Sveriges Television som tillhandahåller digitala plattformar där tittare bland annat kan publicera inlägg angående SVT:s verksamhet och utbud. Eftersom SVT är ett public service-bolag och Facebook ett publikt aktiebolag kan det argumenteras för att dessa representerar två skilda tillhandahållare av digitala plattformar och därigenom två skilda primära syften. Det teoretiska materialet är utvalt för att på ett representativt sätt skapa en så god förståelse för ämnet som möjligt. För att kunna ta sig an uppsatsens frågeställning krävs en inblick i problematikens bakgrund och uttryck.

1.5 TIDIGARE FORSKNING

Ämnet näthatt involverar många fält och möjliggör ett stort antal ingångar. Såväl nationell som internationell forskning finns att tillgå och trots att det är svenska förhållanden som berörs i uppsatsen bidrar den internationella forskningen med väsentliga och vidgade perspektiv.

1.5.1. KULTURVETENSKAP

Uppsatsen vilar på en kulturvetenskaplig plattform och har sina främsta utgångspunkter i dess perspektiv. Inom kulturvetenskapen är det bland annat medieteorin som bidrar i denna studie. Den kanadensiske forskaren och medieteorikern Marshall McLuhan har producerat ett antal framstående texter inom området. *Media is the message* från 1964 är en text som trots sin ålder fortfarande är aktuell. McLuhan menar att valet av medium i hög grad påverkar hur meddelandet uppfattas av mottagaren (McLuhan, 1964). Trots att dessa tankar formulerades långt innan internets tid kan hans teori med lätthet appliceras på dagens sociala medier och dess funktionalitet. Inom medieteorin utgör även de medieetiska aspekterna en väsentlig del. Torbjörn von Krogh är medieforskare vid Mittuniversitetet och har publicerat boken *Medieetik*. Bokens syfte är bland annat att förklara vad medieetik är samt hur internets utveckling påverkar medieetiken (von Krogh, 2009). Författaren menar att medieetik inte är lagfäst, utan ses mer som frivilliga regelverk kring vilka man resonerar om ansvar för publicistiskt innehåll. I boken förklaras även att medieetiken till stor del grundas i tanken att en uppgift som är betydelsefull ska publiceras. Om en sådan uppgift inte publiceras krävs en förklaring (von Krogh, 2009). I boken diskuteras näthattets följder för medieetiken. Författaren menar att kränkande och hatiska kommentarer på internet har bidragit till ett förändrat

medielandskap där exempelvis möjligheten inskränks för läsare att kommentera tidningsartiklar på internet. Även bloggar stängs ner med hänvisning till de hatiska kommentarer som publiceras i kommentarsfälten (von Krogh, 2009).

Inom det kulturvetenskapliga fältet ryms även forskning kring näthat ur ett genusvetenskapligt perspektiv. Emma A. Jane är forskare vid University of New South Wales i Australien och berör ämnen som kultur, media, kommunikation och genus. I artikeln *Back to the kitchen, cunt': speaking the unspeakable about online misogyny* berörs ämnet näthat (Jane, 2014). Jane redogör för ett omfattande material bestående av kränkande och hatiska kommentarer på internet, riktade mot sig själv men även mot andra kvinnor och män. Hennes forskning är tydligt inriktad på genusvetenskapliga perspektiv och hon förklarar att näthat ofta handlar om könsaspekter. På institutionen för kulturvetenskaper på Göteborgs universitet har det tidigare skrivits en kandidatuppsats som tangerar ämnet för denna studie. *Kampen mellan etablissemang och näthatare: En studie om näthatsdebatten* från 2013 är skriven av Angelica Ruckstuhl Iverstam. Uppsatsen behandlar bland annat frågeställningar kring den svenska debatten om näthat och hur de olika sidorna av debatten tolkar problematiken. Ruckstuhl Iverstams studie fokuserar inte specifikt på bolag som Sveriges Television och Facebook, utan på en mer övergripande analys av hur de olika sidorna i debatten beskriver näthatet.

1.5.2. JURIDIK

Den juridiska delen är väsentlig i denna uppsats. Lagen ska skydda den personliga integriteten genom att formulera förbud. Hot och kränkningar på internet är idag inte uttryckligen inkluderade i dessa förbud. Den juridiska teoretiska litteratur som används i uppsatsen är boken *Näthat: Rättigheter & Möjligheter* av Mårten Schultz (Schultz, 2013). Författaren forskar kring civilrätt vid Stockholms universitet och grundare av den ideella organisationen Juridikinstitutet. Schultz har ofta figurerat i media. Bland annat har han agerat sakkunnig i tv-programmet *Trolljägarna* på TV3 som handlar om människor som blivit utsatta för näthat. Schultz bok ger en god grund i hur den nuvarande juridiken kan appliceras på näthat. Informationen bidrar med tydlig praktisk och rättslig förståelse. Bokens två primära syften är att informera om människors rättigheter på internet och om hur man som privatperson kan bära sig åt om man vill utkräva ansvar för kränkningar på internet. Schultz listar och förklarar de olika brott som kan inträffa på internet. Redogörelserna förankras i exempel från utfärdade domar.

1.5.3. INFORMATIK

Forskning inom informatik utgör den grund som berör hur människor interagerar i den digitala världen. Ämnet är tvärvetenskapligt och samspelar bland annat med beteendevetenskap. Boken *Sociala medier & härskartekniker* är skriven av Annakarin Nyberg och Mikael Wiberg (Nyberg & Wiberg, 2014). Författarna är båda forskare inom informatik. Deras bok är en redogörelse över hur sociala medier är uppbyggda, vilka härskartekniker som tillämpas på dessa sociala medier samt vilka motstrategier som kan tänkas vara framgångsrika. En stor del av bokens grund bygger på djupgående intervjuer med två framstående profiler på internet som är välkända på sociala medier.

1.5.4. LINGVISTIK

Den tidigare forskningen kring näthat utifrån ett lingvistiskt perspektiv kommer inte utgöra en omfattande del av uppsatsen. Dock är den tidigare forskningen inom ämnet värdefull att ha i åtanke när temat näthat studeras. Det handlar om hur hoten och kränkningarna formuleras och vilken betydelse budskapen får. Artikeln *Real men don't hate women: Twitter rape threats and group identity* från 2016 är skriven av Claire Hardaker och Mark McGlashan. Författarna forskar inom lingvistik vid Lancaster University i England. Artikeln bygger på ett fall från 2013 där en kvinnlig journalist och feministisk förkämpe fick mottaga en omfattande mängd hot och kränkningar på sociala medier. Hardaker och McGlashan har studerat denna storm av näthat samt frågor kring identitet och det aggressiva språk som frekvent förekommer på Twitter. Detta aggressiva språk, menar författarna, påvisar ofta kvinnoförakt och hot om våldtäkt, men även homofobi och rasism (Hardaker & McGlashan, 2016).

1.6 TEORETISKA UTGÅNGSPUNKTER

För att få en vid förståelse för problematiken kring näthat och därigenom för de aktuella communityreglerna samt de lagförslag som formulerats krävs kunskap och teoretiska utgångspunkter från ett antal olika fält. Följande teoretiska redogörelse syftar till att skapa en god inblick i ämnets gränsöverskridande karaktär.

1.6.1. UPPSATSENS TEORETISKA UTGÅNGSPUNKTER

Mediet utgör en av utgångspunkterna i denna uppsats. Marshall McLuhans tankar kring medier har bidragit med en av grundstenarna för denna studies teoretiska bas. *Mediet är budskapet* är en fras som McLuhan formulerade i mitten av 1960-talet (McLuhan, 1964). Han menar med detta att i diskussioner kring medier är det väsentligt att ta i beaktande vilket

medium som projicerar det aktuella budskapet. Han menar att budskapet i sig ofta står i vägen för det mest väsentliga som är valet av medium. Detta val påverkar hur meddelandet uppfattas. McLuhan exemplifierar sin teori med hjälp av det elektriska ljuset. Han förklarar att det elektriska ljuset är ett medium, trots att det inte förmedlar ett budskap på samma vis som ett traditionellt medium, så som tidningar, radio och TV. Det elektriska ljuset skapar möjligheter som annars inte hade varit tänkbara (McLuhan, 1964). Med detta menar McLuhan att tack vare det elektriska ljuset är det möjligt att exempelvis utföra en operation under nattetid, utan att behöva förlita sig på dagsljuset. Detta är alltså ett medium som skapat nya förutsättningar och nya plattformar att bruka. McLuhans tankar kan med lätthet överföras till dagens sociala medier. I hans exempel kan sociala medier få byta plats med det elektriska ljuset. De sociala medierna förmedlar i sig inget budskap men skapar däremot nya förutsättningar och nya plattformar. De skapar en ny form av social miljö för människor som annars inte hade varit möjlig. McLuhans teori kring att mediet påverkar hur meddelandet uppfattas kan också appliceras på dagens sociala medier. De forum som finns tillgängliga är utformade på olika sätt och med olika tekniska uppbyggnader. Detta resulterar i att beroende på vilket forum som används har användaren skilda möjligheter att utforma ett meddelande och därmed har mottagaren skilda möjligheter att tolka meddelandet. McLuhan menar att mediet kontrollerar i vilken utsträckning och under vilka former associationer och handlingar blir möjliga. Därigenom är budskapet mer eller mindre betydelselöst i detta skapande av handlingsutrymme och mänsklig association. McLuhan beskriver att budskapet förblindar och hindrar människor från att förstå mediets egentliga beskaffenhet (McLuhan, 1964).

Emma A. Jane presenterar i sin artikel *Back to the kitchen, cunt': speaking the unspeakable about online misogyny* flertalet exempel på misogyna meddelanden som sprids på internet (Jane, 2014). Författaren menar att näthat är ett stort samhällsproblem och det tycks drabba kvinnor hårdast. Jane understryker att det mesta misogyna näthat är påfallande likartat. De hotfulla och kränkande kommentarerna är formulerade på ett sådant sätt att de verkar vara riktade till en och samma kvinna och skrivet av en och samma man. I artikeln poängteras att detta snarare tyder på att det inte är sakfrågorna som får männen att hata på internet, utan det faktum att det är en kvinna som uttalat sig eller på något sätt gjort ett avtryck. Det handlar alltså inte om ämnen som upprör, utan om kön. Hon redogör även för fenomenet att i de fall där en man är offer för näthat är det ändå ofta en kvinna som omnämns i den kränkande kommentaren. Det är vanligt att gärningspersonen bakom de hatiska meddelandena använder sig av en kvinna i mannens närhet för kränka denne. Jane exemplifierar och nämner fall där

män har fått ta emot nedsättande kommentarer om sina fruars utseende. Hon menar även att hatet på internet formuleras olika beroende på om det är riktat mot en man eller kvinna. Kvinnor drabbas av ett sexuellt hat med kränkningar riktade mot utseende eller sexualitet och sexualiserade hot. Män tenderar däremot att drabbas av kränkande kommentarer som berör misslyckanden på arbetet samt kommentarer med avsikt att förminska offret och dennes manlighet. Jane nämner bland annat att vanligt förekommande ämnen är förringande uttalanden om offrets penisstorlek (Jane, 2014).

Mårten Schultz redogör för de nuvarande lagrum som kan komma att beröra fall med näthat (Schultz, 2013). Författaren förklarar att det är ofta som dagens straffrättsliga formuleringar inte specifikt berör brott begångna på nätet, utan att man får försöka överföra dessa så gott det går. Schultz klargör att det är sällan som kränkningar på internet leder till rättegång och straffansvar. Även om en åklagare inte väljer att ta upp ett fall som brottmål och man som privatperson inte väljer att väcka enskilt åtal, har man fortfarande möjlighet att utkräva ansvar. Hot eller kränkningar kan även medföra civilrättsligt ansvar. Schultz förklarar att vanliga och felaktiga uppfattningar är att det är komplicerat och dyrt att gå till domstol som privatperson. Skadeståndsrätten finns till för den enskilde och ska vara ett enkelt sätt att få sin sak prövad genom så kallat förenklat tvistemål. Schultz förklarar att ett problem som ofta följer i fall med näthat är att en gärningsperson utan alltför stor ansträngning kan vara anonym. Dock är civilrättens beviskrav inte lika höga som i ett brottmål. Därför kan den som utsatts för hot och kränkningar på internet komma långt i civilrätten utan bevis som lever upp till straffrättens krav: *bortom allt rimligt tvivel*.

Schultz (2013) beskriver de sex primära regler som kan bli aktuella i fråga om brott av näthatskaraktär och dessa kommer här att presenteras. Den första regeln är *olaga hot* enligt brottsbalkens 4 kapitel 5§. Om ett hot på internet ska dömas som olaga hot måste det föreligga allvarligt uppsåt, det ska alltså ha varit den tilltalades mening att orsaka fruktan. Rätten går i denna fråga på hur offret uppfattat hotet. Även indirekta hot och hot som ursprungligen inte uttalats direkt till offret kan komma att rubriceras som olaga hot. Trots att fall med näthat förekommer allt oftare finns det inga särskilda avsnitt som tar upp dessa brott under regeln för olaga hot. De två regler som därefter beskrivs är *ofredande* som berörs i brottsbalkens 4 kapitel 7§ och *sexuellt ofredande* som berörs i brottsbalkens 6 kapitel 10§. Brottet ofredande rör oftast mer fysiska händelser. Dock kan det ibland vara problematiskt att särskilja denna regel från andra. Fall med anknytning till internet där lagen om ofredande har

tillämpats kan bland annat handla om att under en tid få ett stort antal mejl eller förekomma i kränkande kommentarer på hemsidor. När det kommer till lagen om sexuellt ofredande rör det en person som väcker obehag och ofredar med avsikt att kränka offrets sexuella integritet. Nästa regel är *olaga förföljelse* som berörs i brottsbalkens 4 kapitel 4b §. Detta är en relativt ny lag och grundas i det engelska uttrycket *stalking*. Lagen är en sammansättning av en del andra regler och författaren förklarar att syftet är att om dessa brott upprepas många gånger mot en och samma person ska det klassas som olaga förföljelse. Den näst sista regeln som tas upp i boken är *förtal* enligt brottsbalkens 5 kapitel 1§. Förtal är ofta en väsentlig del i mål som gäller näthat. Det är inte endast den som ligger bakom kommentaren eller uppgifterna som anses klandervärda, utan också den som sprider dessa. Den sista regeln är *förolämpning*, som berörs i brottsbalkens 5 kapitel 3§. Denna regel handlar om uttalanden eller handlingar som är ämnade att negativt påverka en annan persons självkänsla. Även personuppgiftslagen kan bli aktuell i samband med ämnet. Den lagen ska skydda den personliga integriteten genom korrekt behandling av personuppgifter.

Annakarin Nyberg och Mikael Wiberg redogör för de sju klassiska härskarteknikerna med utgångspunkt i Berit Ås forskning från 1978 och hur dessa kan appliceras på dagens forskning kring internet och näthat. Härskartekniker kan användas för att utöva eller upprätthålla negativ makt över någon annan (Nyberg & Wiberg, 2014). De kan även utövas omedvetet som en följd av den utövandes person, åsikter eller attityd. Nyberg och Wiberg presenterar även ett antal motstrategier om man blir utsatt för dessa härskartekniker på internet. Tack vare en formulering av problematiken kan strukturer bli synliga och därmed diskuteras med ett unisont språk.

Den första härskartekniken som redovisas i boken är *osynliggörande*. Syftet bakom en sådan behandling är att få personen att känna sig obetydlig. Detta kan ske direkt eller indirekt. Nästa punkt är *förlöjligande* som innebär att den utövande roar sig på någon annans bekostnad. Syftet kan vara att förminska någon annan och om denna härskarteknik tar plats på sociala medier kan spridningen bli okontrollerbart stor. Nästa härskarteknik som beskrivs är *undanhållande av information*. I detta fall kan det handla om att en person avsiktligt lämnas utanför när viktig information yttras, vilket kan få till följd att personen känner sig utesluten ur ett visst sammanhang. Därefter följer *dubbel bestraffning*, som innebär att den utövande förmedlar känslan av att en person gör fel hur denne än agerar. Den femte härskartekniken är *påförande av skuld och skam*. Detta är ett sätt att få någon att känna skuld och skam utan

något legitimt skäl, ett sätt att styra över någon annans känslor. Det kan exempelvis handla om någon som blivit utsatt för sexuella kränkningar som ändå upplever att denne bär viss skuld själv. *Hot och hot om våld* handlar om att överföra en känsla av rädsla och otrygghet. Det kan vara direkta eller indirekta hot. Den sista härskartekniken är *objektifiering* som handlar om att bemöta en person eller en grupp som ett objekt samt förminska egenskaper och åsikter. På sociala medier förekommer dessa härskartekniker med stor tydlighet och medför en större genomslagskraft och spridning än om samma tekniker hade verkställts utanför internet.

Nyberg och Wiberg beskriver även tio sätt att bemöta dessa härskartekniker, så kallade motstrategier. Dessa är; *dela vidare, rensa upp, blockera, ta sista ordet, välj passivitet, använd humor, bemöt med intellektualisering, bemöt med vänlighet, avfölj och uteslut* samt *kombinera olika sociala medier*. Att *dela vidare* innebär att den utsatte kan använda sig av de sociala mediernas möjlighet till spridning och därigenom hänga ut personen som ligger bakom det kränkande eller hotfulla meddelandet. Nästa motstrategi är att *rensa upp*, vilket betyder att den utsatte själv har makten att radera de meddelanden som publiceras. Den tredje motstrategin är en effektiv handling som innebär att den utsatte har möjlighet att *blockera* den som publicerar oönskat innehåll. Att *ta sista ordet* är ett sätt att tydligt markera att den utsatte bestämmer när diskussionen är över och att kommande inlägg är ointressanta. Att välja *passivitet* som motstrategi när någon utövar en härskarteknik signalerar att den utsatte inte påverkas av det publicerade meddelandet. Den utsatte kan även använda *humor* som svar. Detta utgör ett slags omvänt förlöjligande som förminskar betydelsen av det kränkande eller hotfulla budskapet. Att bemöta en härskarteknik med *intellektualisering* innebär att utmana personen på ett intellektuellt plan genom att vara påläst och genom att ha förmågan att tydligt kunna formulera sig. Att svara med *vänlighet* är ett sätt att signalera att den utsatte är en bättre person som kan bemöta kränkningar med respekt och generositet. Den näst sista motstrategin, *avfölj och uteslut*, innebär att den utsatte beslutar sig för att inte längre vara en del av personens nätverk, eller att personen inte längre får vara en del av den utsattes nätverk. Den sista motstrategin som presenteras är att *kombinera olika sociala medier* och därigenom utnyttja de olika plattformar och följare som den utsatte har. Denne kan på så vis få stöd från flera håll och på detta sätt bli mindre känslig för kritik (Nyberg & Wiberg, 2014).

År 2015 publicerade Brottsförebyggande rådet en rapport på uppdrag av regeringen. Brå undersökte de polisanmälda hot och kränkningar som riktas mot enskilda personer på internet.

713 anmälningar och förundersökningar studerades och av dessa fall var det 96 procent som lades ner av polis eller åklagare (Brå, 2015:50; Brå, 2015:12). Det är dock viktigt att ha i åtanke att en mängd faktorer påverkar det statistiska utfallet, så som exempelvis de anmälningar där gärningspersonen varit under 15 år och därmed inte straffmyndig. 44 procent av fallen lades ner på grund av utrednings- och bevissvårigheter. Av dessa utgjordes 46 procent av ärendena svårigheter med att identifiera gärningspersonen och lades därför ner (Brå, 2015:90). I 70 procent av de fall som lades ner på grund av utrednings- och bevissvårigheter där man inte kunnat identifiera gärningspersonen fann Brå att materialet inte visar att polisen gjort några insatser för att finna gärningspersonen (Brå, 2015:93).

Utifrån de intervjuer med poliser och åklagare som utförts i samband med rapporten har Brå även funnit att rättsväsendets kompetens gällande it och it-relaterade brott är tämligen låg, vilket resulterar i att uppkläring av dessa ärenden blir svår. En annan omständighet som kan försvåra uppkläringen av brotten är bland annat risken att bevismaterial hinner raderas (Brå, 2015:94f). Svårigheterna utifrån de befintliga lagrummen poängteras också. Enligt rapporten kan det vara svårt att omvandla de föråldrade lagarna till digitala sammanhang och bidrar därför ibland till att brottet blir svårdefinierat. Rapporten redovisar bland annat att det i dagsläget saknas konkret lagstiftning som förbjuder spridning av kränkande bilder och filmer (Brå, 2015:99f). Under intervjuerna med poliser och åklagare framkom att rättsväsendet behöver bli bättre på att bemöta brottsoffer som drabbats av näthat. Det är vanligt att de drabbade inte blir tagna på allvar på grund av brist på kunskap och förståelse för internet och sociala medier (Brå, 2015:110). Det poängteras att näthat kan bidra till att människors förmåga att uttala sig i viktiga samhällsfrågor blir begränsad. Av rädsla att bli utsatt för hot och kränkningar på internet är det möjligt att många avstår från att uttrycka sina åsikter och därför understryks det i rapporten att frågor kring näthat är av stor vikt för det demokratiska samhället (Brå, 2015:37).

Näthat är ett problem med tydliga könsaspekter. Enligt statistiken som presenteras i Brås rapport är den mest frekvent förekommande brottsrubriceringen bland kvinnor *skriftligt ofredande*. I kontrast är den vanligaste brottsrubriceringen bland män *offentlig skriftlig kränkning* (Brå, 2015:67). Kvinnornas anmälningar handlar ofta om att de blivit kallade exempelvis *hora* och fått nedsättande kommentarer angående deras utseende samt blivit beskyllda för att ha ett promiskuöst beteende. I männens anmälningar förekommer ordet *bög* och anklagelser om att ha utfört brottsliga handlingar. I 44 procent av fallen med en kvinnlig

målsägande var ärendet kopplat till en parrelation. Motsvarande kategori hos männen utgjorde 24 procent (Brå, 2015:68ff).

Av de fall som granskats i rapporten var det endast tio fall av olaga hot som ledde till åtal och av dessa var det nio fall där hotet hade uttalats på Facebook (Brå, 2015:81). Bland sociala medier är Facebook det forum som mest frekvent förekommer i polisanmälningar gällande näthat. Brås statistik påvisar att brott av nathatskaraktär kopplas till en blogg i 9 procent av fallen med en kvinnlig målsägande och i 7 procent av fallen med en manlig målsägande. Vidare kunde anmälda nätkränkningar kopplas till det sociala nätverket Instagram i 0 procent av fallen med en kvinnlig målsägande och 1 procent i fallen med en manlig målsägande. I de fall där de anmälda nätkränkningarna förekom på Facebook var uppdelningen 48 procent kvinnliga målsägande och 37 procent manliga målsägande (Brå, 2015:58).

1.6.2. VIKTIGA BEGREPP

Näthat är ett av uppsatsens mest centrala begrepp och används här som en definition av kränkande, hatiska och hotfulla budskap som riktas mot en person eller grupp på internet. Näthat är inget juridisk begrepp utan verkar som en samlad definition av en rad brott som kan ske via internet (Polisen.se, 2016).

Juridik och de *straffrättsliga bestämmelserna* utgör några av grunderna i denna uppsats. Vad som är viktigt att minnas är att juridik inte består av abstrakta författningar som endast är upphöjda över vardagligt liv och vardagliga företeelser. Juridikens formuleringar är resultat av både den samhällliga och tekniska utvecklingen, om än med en betydande fördröjning i många fall. Den straffrättsliga juridiken som behandlas i denna uppsats handlar om människor och mänsklig interaktion och kan i grunden hävdas vara sammanlänkad med frågor och fenomen av kulturvetenskaplig karaktär.

1.7 METOD

Denna studie söker nå förståelse kring den valda frågeställningen och det formulerade syftet utifrån en jämförande analys, så kallad triangulering. Triangulering kan appliceras på teori, forskning, metod eller data. Området kan alltså belysas och jämföras utifrån ett antal olika teoretiska ansatser, forskare, metodologiska utgångspunkter eller data (Østbye & Kapskog m.fl., 2004). Den sistnämnda typen av triangulering, så kallad datatriangulering, är grundläggande för denna uppsats och innebär att materialet analyseras och jämförs med

avsikten att finna resultat i form av samband eller olikheter. Denna studie utgår från en sådan analyserande jämförelse och består av tre delar. De tre delarna utgörs av lagförslagen som presenteras i utredningen *Integritet och straffskydd* (SOU, 2016/7), policyn gällande Sveriges Televisions digitala plattformar samt Facebooks communitypolicy kring kränkande och hatiskt innehåll. En jämförelse av dessa tre dokument synliggör potentiella likheter och skillnader som kan bidra till en väsentlig förståelse och en möjlighet att närma sig uppsatsens syfte och frågeställning. Triangulering är därför den metod som är bäst lämpad för denna studie.

Denna uppsats är kvalitativ och strävar inte efter definitiva svar. Det metodval som återspeglas i uppsatsen är valt utifrån syftet att belysa näthatets problematik samt att i de nyligen presenterade lagförslaget finna en möjlig korrelation mot reella omständigheter och tillämpningsområden. Syftet är även att belysa näthatets problematik och genom en triangulering kan detta bli möjligt. En annan form av studie skulle däremot kunna undersöka problematiken med kvantitativa metoder och därigenom kunna finna resultat av sådan karaktär. Exempelvis skulle då en enkätundersökning vara givande för att få helhetsskapande data och en annan form av övergripande bild.

1.8 MATERIAL

1.8.1. FACEBOOKS COMMUNITYPOLICY

Här följer ett utdrag ur Facebooks Communitypolicy som presenteras på bolagets hemsida (Facebook, 2016).

Inledning

Vår målsättning är att alla ska kunna dela sitt liv med andra och därigenom främja en mer öppen och samverkande värld. Varje dag väljer människor Facebook för att dela sina berättelser, se världen genom andras ögon och få kontakt med vänner och personer med liknande intressen. Konversationerna på Facebook speglar mångfalden i en community med över en miljard användare.

Vi vill att användarna ska känna sig säkra när de använder Facebook. Det är därför vi har skapat våra communityregler som beskrivs här nedanför. Dessa regler förklarar vad som är tillåtet på Facebook och vilken typ av innehåll som kan anmälas till oss och tas bort. På grund

av mångfalden i vår globala community är det viktigt att tänka på att det som du upplever som stötande eller otrevligt inte nödvändigtvis bryter mot våra communityregler.

Översikt

Människor använder Facebook för att dela sina erfarenheter och skapa intresse för frågor som är viktiga för dem. Det betyder att du kan stöta på åsikter som inte överensstämmer med dina egna, något som vi tror kan leda till viktiga diskussioner om svåra ämnen. För att bidra till att skapa balans mellan behoven, säkerheten och intressena i en global community måste vi däremot ta bort vissa typer av känsligt innehåll, eller begränsa vilka som ser det. Läs mer om hur detta går till här.

Angrepp på offentliga personer

Vi tillåter öppna och kritiska diskussioner om personer som förekommer bland nyheterna eller som har en stor publik tack vare sitt yrke eller olika aktiviteter. Vi tar bort sannolika hot mot offentliga personer samt hatiskt innehåll riktat direkt till dem – precis som vi gör för privatpersoner.

Hatiskt innehåll

Facebook tar bort hatiskt innehåll, vilket inkluderar innehåll som direkt angriper någon baserat på:

- Ras,
- Etnicitet,
- Nationell härkomst,
- Religiös åskådning,
- Sexuell läggning,
- Kön eller könsidentitet, eller
- Allvarliga funktionsnedsättningar eller sjukdomar.

Organisationer och personer som sprider hatiska uttalanden om dessa skyddade grupper får inte närvara på Facebook. Som för alla våra riktlinjer är vi beroende av att andra användare anmäler sådant innehåll till oss.

Man får använda Facebook för att utmana åsikter, traditioner och tillvägagångssätt. Sådana

diskussioner kan skapa debatt och större förståelse. Ibland delar användare inlägg med någon annans hatiska innehåll i syfte att skapa medvetenhet eller uppmärksamma andra på det hatiska innehållet. I de fallen förväntar vi oss att användaren tydligt visar sitt syfte eftersom det hjälper oss att förstå varför innehållet har delats.

Vi tillåter humor, satir eller sociala kommentarer relaterade till de här ämnena, och vi tror att när människor använder sin verkliga identitet tar de större ansvar när de delar den här typen av kommentarer. Av den anledningen vill vi att sidägare associerar sitt namn och sin Facebook-profil med innehåll som kan upplevas som okänsligt, även om det här innehållet inte bryter mot våra riktlinjer. Som alltid uppmanar vi våra användare att tänka på sin målgrupp när de delar den här typen av innehåll.

Samtidigt som vi arbetar hårt för att ta bort allt hatiskt innehåll ger vi dig möjlighet att undvika smaklöst eller stötande innehåll. Läs mer om de verktyg vi erbjuder dig för att styra vad du vill se och inte. Du kan även använda Facebook för att säga ifrån och utbilda communityn omkring dig. Du kan bidra till att skapa en säkrare och mer respektfull miljö genom att komma med motargument i form av korrekt information och alternativa synvinklar.

Mobbing och trakasserier

Vi tolererar inte mobbning eller trakasserier. Du får tala öppet om olika ämnen och offentliga personer, men vi tar bort innehåll som verkar vara avsiktligt riktat mot privatpersoner i syfte att nedvärdera eller kränka dem. Detta innehåll omfattar, men är inte begränsat till:

- Sidor som pekar ut och kränker privatpersoner,
- Bilder som har ändrats för att kränka privatpersoner,
- Foton eller filmklipp på fysisk mobbning som publiceras för att kränka offret;
- Personlig information som delas för att utöva utpressning eller trakassera samt
- Att upprepade gånger skicka oönskade vänförfrågningar eller meddelanden till någon.

Vi definierar privatpersoner som personer som inte har fått uppmärksamhet i nyheterna eller hos allmänheten till följd av sina handlingar eller sitt yrke.

Direkta hot

Vi går noggrant igenom anmälningar om hotfullt språk för att identifiera allvarliga hot mot allmänheten och privatpersoner. Vi tar bort trovärdiga hot om att fysiskt skada en individ. Vi

tar även bort riktade hot om stöld, skadegörelse eller annan ekonomisk skada.

Vi kan komma att ta ställning till saker som var någon befinner sig eller hur många som har sett hotet när vi bedömer om det är ett sannolikt hot. Vi bedömer hot som sannolika när de riktas mot personer i våldsamma och oroliga områden.

Sexuellt våld och utnyttjande

Vi tar bort innehåll som hotar om eller förespråkar sexuellt våld och utnyttjande. Detta omfattar även sexuellt utnyttjande av minderåriga samt sexuella övergrepp. För att skydda brottsoffren tar vi även bort foton och filmklipp som visar sexuellt våld och bilder som delas som hämnd eller utan tillåtelse från personerna på bilderna.

Vår definition av sexuellt utnyttjande inbegriper anskaffning av sexuellt material, allt sexuellt innehåll som innefattar minderåriga, hot om att dela intima bilder samt erbjudanden om sexuella tjänster. När det är befogat lämnar vi över innehållet till rättsväsendet. Erbjudanden om sexuella tjänster omfattar prostitution, eskortservice, sexuell massage och filmade sexuella aktiviteter.

Anmäla otillåten användning

Vår globala community växer för varje dag som går, och vi strävar efter att kunna välkomna nya användare till en miljö fri från stötande innehåll. För att klara detta är vi beroende av användare som dig. Om du ser något på Facebook som du tror bryter mot våra villkor vill vi att du anmäler det till oss. Vi har särskilda team runt om i världen som granskar det du anmäler för att bidra till att hålla Facebook säkert.

Det händer även att regeringar ber oss att ta bort innehåll som bryter mot lokal lagstiftning, men som inte bryter mot communityreglerna. Om vi, efter en grundlig granskning, fastställer att innehållet är olagligt enligt lokala lagar, gör vi det otillgängligt enbart i det aktuella landet eller området.

Ha följande i åtanke:

- Vi kan vidta åtgärder varje gång något bryter mot de communityregler som beskrivs här.
- Vi kan uppmana sidägare att koppla sitt namn och sin Facebook-profil till en sida som visar elakt och okänsligt innehåll, även om innehållet inte bryter mot våra riktlinjer.
- Bara för att man har anmält något är det inte säkert att det tas bort, eftersom innehållet kanske inte bryter mot våra riktlinjer.

- Våra granskare behöver få information från dig om varför du anser att ett inlägg bryter mot våra riktlinjer. Om du anmäler innehåll vill vi att du berättar varför det borde tas bort (är det till exempel på grund av nakenhet eller hatiskt innehåll?), så att vi kan skicka ärendet till rätt person för granskning.
- Våra beslut kan i vissa fall ändras om vi får ytterligare information om specifika inlägg eller om vi ser nytt, olämpligt innehåll på en sida eller i en Facebook-profil.
- Antalet anmälningar påverkar inte om något tas bort eller inte. Vi tar aldrig bort innehåll enbart på grund av att det har fått ett visst antal anmälningar.
- Följderna av att bryta mot våra communityregler varierar beroende på hur allvarligt brottet är och användarens historik på Facebook. Vi kanske exempelvis varnar någon efter det första brottet, men om användaren fortsätter att bryta mot riktlinjerna kan vi begränsa möjligheten att göra inlägg på Facebook, eller blockera användaren från Facebook.

Allt otrevligt eller stötande innehåll bryter inte mot våra communityregler. Av den anledningen kan du anpassa och styra vad du ser genom att sluta följa, blockera eller dölja inlägg, personer, sidor och applikationer som du inte vill visa – och vi rekommenderar att du använder den här möjligheten för att få en bättre upplevelse av Facebook. Vi rekommenderar dessutom att man så långt det är möjligt försöker att lösa de problem man upplever med ett visst innehåll genom att vända sig direkt till den som publicerat det. Vi har utarbetat verktyg för att du ska kunna kommunicera direkt med andra när du ser inlägg, foton eller annat innehåll som du inte tycker om på Facebook.

1.8.2. SVERIGES TELEVISIONS POLICY

Här följer ett utdrag ur Sveriges Televisions regler gällande det innehåll som användare publicerar på deras internetbaserade plattformar. Dessa skrivelser kring regler och etikett finns publicerade på Sveriges Televisions hemsida (SVT, 2016b; SVT, 2016c).

Regler och etikett

Välkommen att skriva till oss. Vi är glada för alla frågor och synpunkter, om de handlar om vår verksamhet och om de inte innehåller fula ord eller hot eller på annat sätt bryter mot våra regler. Vi svarar så snabbt vi kan. Vi som tar emot ditt inlägg är människor. Vi läser allt och ser till att de inlägg som publiceras följer våra regler.

Du har själv ansvar för det du skriver och publicerar på svt.se. Det betyder att du ska följa svenska lagar och SVT:s publicistiska riktlinjer.

Du får inte skriva:

- Hotfullt
- Med ett skrikande eller på annat sätt respektlöst språk
- Känsliga uppgifter om andra privatpersoner
- Kränkande uppgifter om andra personer eller grupper av personer
- Information som innebär hets mot folkgrupp
- Rasistiska budskap
- Uppmaningar om våld
- Uppmaningar om brottsliga handlingar
- Våldsskildringar
- Pornografi
- Uppmuntrande om narkotika, alkohol eller tobak
- Politiska uppfattningar av icke-demokratisk natur
- Reklam eller information med kommersiella budskap
- Länkar till sidor som bryter mot våra regler

Vi tar bort inlägg och information som bryter mot våra regler.

Regler och etikett – juridisk text

SVT vill ha ett positivt och givande utbyte av åsikter. Vi ber därför att du som besökare följer de regler som finns och uppträder på ett respektfullt sätt. Du ansvarar själv för det innehåll du delar.

Det innehåll som du lämnar ska vara förenliga med svensk lagstiftning och med SVT:s publicistiska riktlinjer. SVT har rätt att varna och ta bort de användare som inte respekterar användarreglerna.

Du är själv ansvarig för det du gör tillgängligt på svt.se och SVT:s övriga webbplatser. Du är således själv ansvarig för användningen av annans personuppgifter. Informationen får inte

innehålla känsliga uppgifter som hänför sig till andra privatpersoner. Begår du brott riskerar du att åtalas och att dömas för brottet.

Dina innehållsbidrag får inte innehålla eller innebära:

- Material som innebär intrång i immateriella rättigheter, såsom varumärke eller upphovsrätt.
- Hets mot folkgrupp eller annat rasistiskt budskap.
- Kränkande uppgifter om andra personer eller grupper av personer, vare sig nu levande eller döda.
- Uppmaning till våld eller annan brottslig handling.
- Utpekande av andra personer som brottsliga eller annan kränkning, hot eller förtal.
- Våldsskildringar.
- Barnpornografi eller annan pornografi.
- Annan brottslig verksamhet.
- Obsceniteter eller annars stötande material oförenligt med god sed.
- Intrång i annans privatliv, adresser, telefonnummer och e-postadresser.
- Förespråkande av narkotika, alkohol eller tobak.
- Uttryck för politisk uppfattning av icke-demokratisk natur.
- Reklam eller information som innehåller kommersiella budskap eller annat uttryckligt gynnande av produkter/tjänster och företag.
- Datorvirus eller annat som kan skada SVT eller övriga användares utrustning.

Du får inte länka till andra webbsidor som innehåller eller kan innehålla otillåtet material enligt ovan. SVT har rätt att inte publicera och att ta bort innehåll som bryter mot ovanstående eller som på annat sätt inte är förenliga med SVT:s vid varje tidpunkt gällande policy.

Om dina bidrag på grund av sitt innehåll eller på annat sätt leder till att SVT tvingas utge skadestånd till annan, kan du bli skyldig att ersätta SVT för företagets kostnader. Observera att när du medverkar direkt med egna frågor, inlägg eller kommentarer gäller inte det utgivansvar som gäller på svt.se. Det innebär att du inte har det meddelarskydd som annars gäller då du kontaktar SVT. SVT garanterar inte din anonymitet.

Här följer ett sammandrag av betänkandet *Integritet och straffskydd* (SOU, 2016/7).

Den 3 februari 2016 lämnades betänkandet *Integritet och straffskydd* till Sveriges justitie- och migrationsminister Morgan Johansson. Betänkandet var en del av Statens offentliga utredningar och särskild utredare var lagmannen för Förvaltningsrätten i Stockholm, Gudrun Antemar. Syftet med utredningen var att få en överblick av den befintliga lagstiftningen gällande brott mot den personliga integriteten på internet. Utredningen skulle i betänkandet även lämna förslag på möjliga förbättringar i det straffrättsliga skyddet för enskilda personer. De bestämmelser som primärt granskades var *olaga hot, ofredande, förtal och grovt förtal* och *förolämpning*. Utredningen skulle ta ställning till om dessa lagar behöver förtydligas eller utvidgas med särskild hänsyn till den tekniska utvecklingen. Därutöver har även den så kallade BBS-lagen berörts som handlar om ansvar för så kallade elektroniska anslagstavlor. Ett av utredningens primära syften var att se över om det behövs ett utvidgat straffansvar för de ansvariga som tillhandahåller dessa tjänster. Det skulle även utredas om det bör upprättas ett kompletterande straffrättsligt skydd för spridning av kränkande uppgifter (SOU, 2016/7).

Utredningen slog fast att en ny lag bör träda i kraft gällande *olaga integritetsintrång*. Denna lag skulle kriminalisera spridning av integritetskränkande bilder, filmer och uppgifter (SOU, 2016/7). Det förklaras att genom den tekniska utvecklingen har det blivit allt lättare att sprida sådant integritetskränkande material. Utredningen visar på ett behov av ett avsevärt högre skydd för den personliga integriteten. Exempelvis skulle en sådan bestämmelse innefatta bild eller uppgift som berör en persons sexualliv, hälsotillstånd eller information om att denne utsatts för ett grovt brott. Det skulle även medföra straffansvar att sprida bild på någons nakna kropp. Det poängteras i lagförslaget att det bör krävas att gärningspersonen haft för avsikt att orsaka kännbar skada.

I betänkandet presenteras även förslag på ändringar i de nuvarande bestämmelserna. *Olaga hot* utdöms idag om handlingen är ägnad att framkalla allvarlig fruktan. Utredningen menar att det bör räcka att handlingen är ägnad att framkalla allvarlig oro. Till följd av den allt mer utvecklade möjligheten till elektronisk kommunikation, och därtill utvecklade möjligheten att begå brott mot den personliga integriteten på internet, bör lagen även få ett vidgat tillämpningsområde. Bestämmelsen ska enligt utredningens förslag också komma att inbegripa hot om brott mot den enskildes frihet eller frid. Enligt betänkandet ska alltså även

hot om *olaga integritetsintrång* innefattas i bestämmelsen. Denna vidare utsträckning skulle också omfatta förtäckta hot på ett sätt som inte tidigare varit representerat i lagstiftningen.

Lagen om *ofredande* behöver moderniseras och omformuleras så att brott begångna genom den nya tekniken inkluderas. Utredningen presenterar ett förslag om att byta ut den föråldrade exemplifiering som ingår i bestämmelsen och i stället ersätta den med mer aktuella handlingar som ska anses brottsliga. Brottet bör i framtiden rymma olika ageranden som visar på en hänsynslöshet gentemot någons privata och fredade sfär. Den nya formuleringen bör alltså tydligt visa att en individ ej ska tvingas tåla olägenheter som anses personlighetskränkande, vare sig fysiskt eller psykiskt. Det menas även att hatiska och kränkande kommentarer som kan anses befinna sig nära ett olaga hot ska kunna klassas som *ofredande*. Enligt förslaget ska det inte längre vara ett krav att offret uppfattar den ofredande handlingen i samband med att den utförs för att straffansvar ska dömas.

Även bestämmelsen om *förtal* bör moderniseras och omformuleras. I den nuvarande bestämmelsen ingår formuleringen ”klandervärd i sitt levnadssätt”. I betänkandet förklaras det att denna ordalydelse inte bör förekomma i bestämmelsen längre då den anspelar på en föråldrad syn gällande värderingar av olika sätt att leva. För att ett brott ska klassas som *grovt förtal* bör uppgiftens innehåll, tillvägagångssätt för spridningen samt omfattningen av spridningen uppmärksammas. Bestämmelsen om *förolämpning* bör moderniseras och formuleras så att det med tydlighet framgår att handlingar som är ämnade att kränka någons självkänsla eller värdighet medför straffansvar.

Dagens lag om *ansvar för elektroniska anslagstavlor* berör inte brott som *olaga hot* eller brott som kan tänkas ingå i lagförslaget om brott mot *olaga integritetskränkning*. Detta anser utredningen bör förändras. Ansvarig för den elektroniska anslagstavlan är den som tillhandahåller tjänsten. Enligt utredningen bör påföljd inte utdömas om tjänsten förmedlar möjligheten för användare att själva anmäla kränkande eller hotfulla meddelanden till den ansvarige samt om dessa påtalade meddelanden hindras från att spridas. Det förklaras även att det är av stor vikt att sådant innehåll hindras från att spridas och därför är en utvidgning av denna bestämmelse väsentlig. Innebörden i utredningens förslag är alltså att kriminalisera försummelse av detta ansvar. I betänkandet till justitie- och migrationsministern förklaras att rådande skydd mot hot och kränkningar på nätet inte är tillräckligt. Därför är förhoppningen att dessa lagförslag ska träda i kraft 1 juli 2017 (SOU, 2016/7).

2. RESULTAT AV ANALYS

I denna del redovisas den analys som jämför de tre dokument som presenterats i föregående kapitel. De dokument som kommer att jämföras är Facebooks communityregler (Facebook, 2016), Sveriges Televisions regler beträffande bolagets digitala plattformar (SVT, 2016b; SVT, 2016c) samt betänkandet *Integritet och straffskydd* (SOU, 2016/7). Som ansvarig för betänkandet står en utredare som blivit tillsatt av regeringen. Detta betänkande innehåller en översyn av det nuvarande straffrättsliga skyddet för privatpersoners personliga integritet (SOU, 2016/7). Utredningen presenterar även några förslag om lagändringar samt en ny bestämmelse. Viktigt är att understryka att detta är förslag som efter sammanställningen ska behandlas i remissinstanser. Även lagrådet ska yttra sig om förslagen. Därför är det möjligt att förslagen i betänkandet kan komma att justeras efter synpunkter innan de träder i kraft. I analysen som följer i denna uppsats kommer lagförslagen studeras ur sin helhet och på det sätt de är framställda av utredningen.

2.1 FACEBOOKS COMMUNITYPOLICY

Facebooks policy är ett regelverk som enligt beskrivningen ska verka för att skapa ett stabilt community med jämvikt mellan behov, säkerhet och intressen. Det poängteras ett antal gånger att Facebook är ett globalt community och att det innehåll man som användare upplever som stötande inte nödvändigtvis behöver bryta mot reglerna. Facebook vill även förvarna användare om att man kan komma i kontakt med åsikter som inte stämmer överens med de egna. Detta ser bolaget som något positivt och menar att de har en förhoppning om att Facebook ska utgöra en viktig plattform där motsättningar kan leda till betydelsefulla debatter. Policyns formulering kan tolkas som att användare behöver ha ett öppet sinne och förmågan att sakligt granska innehåll innan man som användare kan göra en första bedömning av om materialet bryter mot reglerna eller inte. Det förklaras att innehåll som av Facebook bedöms bryta mot communitypolicyn kommer att tas bort eller få en begränsad spridning. Begränsad spridning innebär möjligheten att dölja innehållet enbart i det land eller område där detta specifika innehåll bryter mot lagen.

Policyn är formulerad på ett sådant vis att några av de nuvarande brottsrubriceringarna förefaller omfattas. Facebook menar att innehåll av sådan karaktär som omnämns i reglerna kommer att tas bort med förhoppningen om att användare kan känna sig säkra i deras sociala nätverk. Under rubriken *mobbing och trakasserier* kan brottsrubriceringen *ofredande* rymmas.

Schultz (2013) förklarar dock att i sin nuvarande formulering rör bestämmelsen vanligen mer fysiska händelser men att den går att överföra till gärningar i digitala sammanhang. Han menar att det kan handla om att få ett stort antal mail eller att förekomma i kränkande kommentarer på internet. Facebook skriver att de tar bort innehåll som har för avsikt att kränka privatpersoner genom att exempelvis skicka oönskade vänförfrågningar eller meddelanden vid upprepade tillfällen. De tar även bort sidor som är skapade för att peka ut och kränka privatpersoner med avsikt att trakasserierna ska nå den utsatte. Detta är omständigheter som skulle kunna stämma in på brottet *ofredande* som berörs i brottsbalkens 4 kapitel 7§.

Under rubriken *direkta hot* kan det dras paralleller till brottsrubriceringen *olaga hot* som behandlas i brottsbalkens 4 kapitel 5§. Facebook förklarar att de tar bort hot som de bedömer som trovärdiga. Deras definition av hot innefattar uttalanden om att fysiskt skada en individ, eller hot om att begå andra typer av brott så som till exempel stöld och skadegörelse. Dock öppnar policyns formulering upp för möjliga tolkningsutrymmen som gör Facebooks regler något svårdefinierade. För att Facebook ska anse att ett meddelande utgör ett sannolikt hot tas ett antal aspekter i beaktande. Bland annat tar de ställning till var någon befinner sig och hur stor spridning meddelandet har fått. I policyn (Facebook, 2016) står även: ”Vi bedömer hot som sannolika när de riktas mot personer i våldsamma och oroliga områden.” Denna regel är direkt i sin formulering. Den ger dock upphov till vissa funderingar. Regeln förutsätter att Facebook kan göra en korrekt bedömning av vad ett våldsamt och oroligt område är samt att detta kriterium, utan undantag, uppfyller kraven för att ett meddelande ska kategoriseras som ett sannolikt hot.

Förtal, som berörs i brottsbalkens 5 kapitel 1§, kan anses rymmas i flera delar av Facebooks communitypolicy. Bland annat förklaras att material som publicerats i syfte att kränka eller nedvärdera en person kommer att tas bort. Som exempel på sådant material nämns bilder som manipulerats i kränkande syfte. Att sprida felaktig information eller manipulerade bilder i ett försök att påverka omgivningens uppfattning av en specifik person i en negativ riktning medför straffansvar och rubriceras som *förtal*.

Enligt brottsbalkens 5 kapitel 3§ är *förolämpning* den brottsrubricering som kan bli aktuell om kränkande eller nedvärderande uppgifter sänds direkt till den utsatte i syfte att negativt påverka dennes självkänsla. Detta korrelerar bland annat mot den del av Facebooks

communitypolicy som handlar om *mobbing och trakasserier*.

Om de lagändringar som föreslås i betänkandet *Integritet och straffskydd* (SOU, 2016/7) träder i kraft skulle korrelationen mellan lagstiftning och Facebooks communityregler se något annorlunda ut. Den föreslagna bestämmelsen *olaga integritetsintrång* skulle komma att bli mycket användbar på ett forum som Facebook. Den nya lagen skulle göra det straffrättsliga skyddet mer lättöverskådligt och enklare att överföra till dagens teknik. I Facebooks communityregler skulle denna bestämmelse rymmas under flera rubriker. Bland annat skulle lagen passa in i reglerna kring *mobbing och trakasserier*. Den nya bestämmelsen skulle göra det tydligare att allt material som har för avsikt att kränka någon annans personliga integritet ska medföra straffansvar. Facebook skriver att de kommer att avlägsna sidor som pekar ut och kränker privatpersoner samt personlig information som delas i syfte att trakassera eller utöva utpressning. Bolagets definition av kränkande innehåll kan dock uppfattas som diffus med formuleringen: ”Detta innehåll omfattar, men är inte begränsat till: [...]”. Därefter följer fem punkter och formuleringen öppnar upp möjligheten för bolaget att göra tolkningar från fall till fall och utan tvång på att vara konsekventa. Att inkludera den nya bestämmelsens innebörd i formuleringen skulle förtydliga Facebooks ställningstagande och göra det tydligt för användare att communityreglerna är utformade med allvar och med beaktande till gällande lagstiftning.

Enligt förslaget ska bestämmelsen *olaga hot* utvidgas och även omfatta hot om brott mot en privatpersons personliga integritet. Detta kan anses rymmas inom rubriken *sexuellt våld och utnyttjande* i Facebooks communityregler. Där skrivs exempelvis att allt som klassas som hot om att dela intima bilder kommer att tas bort. En skillnad som skulle komma att uppstå är gällande ett av de rekvisit som utredningen föreslår. Som Schultz (2013) menar krävs att om ett hot på internet ska dömas som olaga hot måste det föreligga allvarligt uppsåt. Alltså ska syftet bakom gärningen ha varit att orsaka allvarlig fruktan hos offret. Enligt förslaget ska formuleringen ändras och omfatta handlingar som framkallar allvarlig oro, vilket kan ses som en lägre grad. Den nya formuleringen breddar därmed tillämpningsområdet. Det är möjligt att Facebook kan komma att omformulera stycket som berör *direkta hot* så att denna breddning även blir tydlig i deras communityregler. Därmed skulle det understrykas att hot om brott mot den personliga integriteten anses allvarliga även inom Facebook och att bedömningen av anmälningar kommer avspegla detta. Utredningen har uttryckligt visat att det ska vara av betydelse hur den utsatte upplever hotet och att ingen ska behöva tåla handlingar som ens

framkallar en oro för att bli utsatt för ett brott. Förslaget gäller även en utvidgning av *ofredande* som innebär att brotten inte behöver vara helt särskilda och oberoende av varandra. En kommentar som är hatisk eller kränkande och som anses ligga nära *olaga hot* ska kunna dömas som inom ramarna för *ofredande*. Det ska heller inte längre vara ett krav att den utsatte uppfattat gärningen direkt, vilket också är en omständighet som breddar tillämpningsområdet och bidrar till ett ökat straffrättsligt skydd på internet. Även denna formulering visar att en privatperson inte ska behöva tåla gärningar av sådan karaktär och därför bör det tydliggöras på Facebook att användare inte ska behöva tåla sådant i deras sociala nätverk heller. Detta bör alltså Facebook ta i beaktande vad gäller både sin formulering av communityreglerna samt sin bedömning av anmälda fall.

Under rubriken *anmäla otillåten användning* förklaras det att det händer att regeringar ber Facebook ta bort material som bryter mot lokal lagstiftning. Dock förklarar bolaget: ”Om vi, efter en grundlig granskning, fastställer att innehållet är olagligt enligt lokala lagar, gör vi det otillgängligt enbart i det aktuella landet eller området” (Facebook, 2016). Formuleringen kan tolkas som ett ställningstagande med en underliggande motvillig strävan. Facebook ger läsaren uppfattning om att det ändå i grunden är de själva som har makten att fatta beslutet om innehållet kan anses bryta mot de lokala lagarna. Dessutom understryks att innehållet endast blir otillgängligt i det land eller område där det bryter mot lagarna. Det finns inget i texten som visar på att Facebook själva anser att användarna bör följa lokala lagar. Facebook utelämnar straffrättsliga åtgärder som en möjlig konsekvens av överträdelser av reglerna. Det finns inget i texten som tydligt visar på att innehåll som uppenbart bryter mot straffrättsliga bestämmelser kommer att polisanmälas.

Facebooks communityregler förefaller bevaka användarnas intressen och välmående på ett omfattande plan. Dock är det viktigt att minnas att communityreglerna bara en policy som bolaget själv författat och som därmed endast bedöms av bolaget självt. Användare kan göra anmälningar av sådant som de anser bryter mot communityreglerna men får vara beredda på negativt besked. Detta besked går inte att överklaga genom Facebook och användare som anser att bolaget fattat ett felaktigt beslut har i dagsläget inte många möjligheter att göra sina röster hörda. Det är möjligt att den nya utvidgningen av bestämmelsen gällande ansvar för elektroniska anslagstavlor kommer innebära att Facebook får högre krav på sig att upprätthålla sina communityregler.

Emma A. Jane (2014) är en av de forskare som skriver om den mediala uppmärksamheten som berör krav på att Facebook måste ta ett större ansvar för det hat som publiceras på deras plattform. Facebook är ansvarig för sin elektroniska anslagstavla och har i dagsläget en straffrättslig skyldighet att bland annat ta bort innehåll som bryter mot lagen om *hets mot folkgrupp*, *uppvigling*, *barnpornografibrott* eller *olaga våldsskildring*. Om lagförslaget träder i kraft kommer bolaget även vara skyldiga att ta bort och förhindra spridning av innehåll som bryter mot lagen om *olaga integritetsintrång* samt *olaga hot* (SOU, 2016/7). Vilket ansvar detta kommer innebära i realiteten kommer ytterst att avgöras genom prövning i domstol. Dock kan det redan i detta skede anses att lagen kan komma att möjliggöra påtryckningar på bolaget som inte varit genomförbara tidigare.

2.2 SVERIGES TELEVISIONS POLICY

Sveriges Television har författat ett antal regler gällande det innehåll som användare publicerar på deras internetbaserade plattformar. I den inledande texten uppmanas läsaren att inte publicera fula ord eller hot. Läsaren görs även uppmärksam på att det är människor som läser alla inlägg. Detta är möjligen ett sätt att påminna om att även det som sker över internet kan orsaka mycket obehag för de som drabbas av hotfulla och hatiska kommentarer. SVT förklarar att anställda granskar de inlägg som publiceras och kontrollerar att dessa inlägg följer reglerna. Förutom de förbud som står skrivna i policyn förmedlas företagets positiva inställning till de åsikter och synpunkter som berör deras verksamhet.

Under den första rubriken *regler och etikett* radas ett antal punkter upp som beskriver vilket innehåll som inte är tillåtet på SVT:s digitala plattformar. Det förklaras att det innehåll som bryter mot dessa regler kommer att raderas. Reglerna är tydligt formulerade och lämnar litet utrymme för tolkningar. I beskrivningen av vad som är otillåtet är det enkelt att urskilja paralleller till nuvarande lagstiftning. *Olaga hot* (4 kap. 5§ brottsbalken), *hets mot folkgrupp* (16 kap. 10 a § brottsbalken) och *uppvigling* (16 kap. 5§ brottsbalken) är några av de nuvarande bestämmelser som tydligt ryms inom dessa regler. Att formuleringen ligger så nära de straffrättsliga bestämmelserna kan möjligen vara ett sätt att med klarhet göra läsaren uppmärksam på allvaret bakom reglerna.

Utöver de regler som förefaller nära sammanlänkade med de aktuella straffrättsliga bestämmelserna finns ett antal uppmaningar vars syfte förefaller vara att skapa en god

stämning på de digitala plattformarna. Bland annat förklaras det att allt innehåll som publiceras med ett skrikande eller respektlöst språk kommer att tas bort. Det samma gäller kommentarer eller material som uppmuntrar till användning av narkotika, alkohol eller tobak.

Under rubriken *regler och etikett – juridisk text* återfinns en mer detaljerad beskrivning av SVT:s policy. Även här uppmanas läsaren att visa respekt i sina kommentarer, vilket understryker förhoppningen om och förtroendet för att detta ska vara nog för många användare. Det poängteras att användaren själv är ansvarig för det innehåll denne publicerar i SVT:s forum. Detta kan bidra till att understryka det faktum att kränkande och hatiska kommentarer kan få lika stora konsekvenser på internet som offline och att den som ligger bakom överträdelsen måste ta ansvar för detta. För att ytterligare visa på allvaret och det ansvar som följer när man väljer att publicera något på SVT:s digitala plattformar står det skrivet i reglerna: ”Begår du brott riskerar du att åtalas och att dömas för brottet” (SVT, 2016c). På denna punkt skiljer sig Sveriges Televisions regler från reglerna författade av Facebook. SVT presenterar tydlig informationen kring användarens egna ansvar samt att överträdelser av reglerna kan resultera i straffrättsliga följder. Detta innebär ett krav på att följa svenska lagar och SVT:s publicistiska regler. Något sådant uttryckligt krav på att följa svenska lagar finns inte presenterat i Facebooks communityregler.

Även reglerna som presenteras i stycket *regler och etikett – juridisk text* har en tydlig länk till de nuvarande straffrättsliga bestämmelserna som presenteras av Schultz (2013) och som kan bli aktuella i fall som härrör från näthat. Utifrån Schultz beskrivning blir den möjliga grunden till formuleringarna i SVT:s regler lättillgänglig och den bidrar till en förståelse för det eventuella resonemang som förekommit författningen av dessa regler. Exempelvis förtydligar SVT att det inte är tillåtet att publicera material som innebär: ”utpekande av andra personer som brottsliga eller annan kränkning, hot eller förtal” (SVT, 2016c). Med sin formulering öppnar SVT upp för möjligheterna att polisanmäla samt avlägsna innehåll som tangerar straffrättsliga bestämmelser som *ofredande*, *olaga hot* och *förtal*. Med dessa vida formuleringar av reglerna kan det anses att SVT har för syfte att omfatta en så bred problematik som möjligt och en önskan om att åstadkomma en positiv och sund digital miljö.

Om de lagändringar som föreslås i betänkandet *Integritet och straffskydd* (SOU, 2016/7) träder i kraft skulle korrelationen mellan gällande lagstiftning och SVT:s regler se något annorlunda ut. SVT:s regler är så pass omfattande i sin nuvarande utformning att flera av de

föreslagna utvidgningarna av straffrättsliga bestämmelser redan kan anses rymmas. Även den föreslagna bestämmelsen *olaga integritetsintrång* skulle komma att rymmas inom dessa befintliga regler. Detta kan exemplifieras med reglerna som enligt lydelsen förbjuder publicering av innehåll som medför: ”intrång i annans privatliv, adresser, telefonnummer och e-postadresser” samt ”känsliga uppgifter om andra privatpersoner” (SVT, 2016c; SVT, 2016b). Även punkten som berör förbud mot att sprida kränkande uppgifter angående personer eller grupper av personer kan komma att bli aktuella för lagförslaget gällande *olaga integritetsintrång*. Däremot återfinns inget explicit förbud som speglar den föreslagna utvidgningen av *olaga hot* som även skulle komma att omfatta hot om att sprida integritetskränkande bilder och uppgifter.

En aspekt som skiljer Facebooks och SVT:s regler åt är formuleringarna gällande publicerade hot. Facebook menar att de tar bort sådant material som innebär: ”allvarliga hot mot allmänheten och privatpersoner” (Facebook, 2016). SVT förklarar att de tar bort material som är skrivet på ett hotfullt sätt, vilket gör det möjligt att nå en mer omfattande mängd av det hotfulla innehållet. Detta tycks stämma bättre överens med den föreslagna utvidgningen av *olaga hot*, som innebär att det ska räcka att hotet orsakar *allvarlig oro* i stället för *allvarlig fruktan*, som lydelsen är idag.

Utredningen föreslog även en utvidgning av bestämmelsen gällande ansvar för elektroniska anslagstavlor (SOU, 2016/7). Det kan dock redan anses att SVT tar det ansvar som denna utvidgning tycks eftersöka. I inledningen av SVT:s regler står skrivet: ”vi läser allt och ser till att de inlägg som publiceras följer våra regler” (SVT, 2016b). Läsaren blir informerad om att inga kommentarer kommer att passera obemärkt förbi, utan kommer att kontrolleras. Detta skapar en trygghet och ett förtroende för att SVT har ett uppriktigt intresse i vad för innehåll som publiceras på deras digitala plattformar.

Karin Forsell³ förklarar att problematiken även innefattar sådant som publiceras på SVT:s Facebook-sida. Hon menar att de har bekymmer med att det kan skrivas vad som helst i postningarna på denna sida och att det kan orsaka viss skada innan man hinner avlägsna sådant innehåll. Dock strävar SVT efter att hålla en så hög standard som möjligt i sina forum. SVT:s regler tyder på att de ställer höga krav på sig själva och att de uppriktigt strävar efter att

---

³ Karin Forsell. Arbetsledare för Tittarservice på Sveriges Television. E-mail 19 februari 2016.

nå en positiv och trivsamt miljö på sina digitala plattformar. De visar att de är väl medvetna om näthatets problematik och allvaret bakom sådant innehåll. SVT är ett public service-bolag som ska vara oberoende av politiska och kommersiella intressen och spegla demokratiska värden i sin verksamhet. Att detta bolag tar allvarligt på händelser som berör näthat kan anses vara av grundläggande betydelse. Bolaget bör fortsätta att följa den straffrättsliga utvecklingen som kan komma att innebära större möjligheter att nå de personer som publicerar hatiskt och hotfullt innehåll i deras forum och därigenom underlätta deras strävan efter en konstruktivt fungerande och positiv digital miljö.

2.3 INTEGRITET OCH STRAFFSKYDD

Utredningens resonemang i betänkandet *Integritet och straffskydd* (SOU, 2016/7) berör viktiga delar av det skydd som bör värna om det moderna demokratiska samhället. Förslaget om att införa en ny bestämmelse gällande *olaga integritetsintrång* är ett tydligt steg mot att betona vikten av att skydda den personliga integriteten på ett sätt som inte varit aktuellt tidigare. Utredningen förklarar: ”Genom att privata uppgifter sprids till andra mot någons vilja (eller i vart fall utan dennes giltiga samtycke) sker det ett intrång i privatlivet hos den person som uppgiften rör” (SOU, 2016/7). Det finns i nuläget ingen uttrycklig bestämmelse som tydligt visar att spridning av integritetskränkande uppgifter medför straffansvar. Att införa en sådan formulering i lagstiftningen skulle understryka vikten av varje människas rätt till personlig integritet, vilket kan anses vara en viktig del av ett demokratiskt samhälle.

Utredningen kommer även fram till att flera av de nuvarande bestämmelserna har en ålderdomlig formulering och behöver moderniseras för att tydliggöra dess tillämpningsområden. Exempelvis föreslås att bestämmelsen *olaga hot* ska utvidgas och kravet på att en gärning ska ha framkallat *allvarlig fruktan* bör sänkas till *allvarlig oro*. Denna formulering tyder på att rättsväsendet strävar efter att nå en större förståelse för den som drabbas och att ta den drabbades upplevelse av gärningen i noga beaktande. Något som ytterligare markerar utredningens önskan om att utvidga det straffrättsliga skyddet är att det inte längre bör finnas ett krav på att offret ska uppfatta den ofredande handlingen i direkt samband med att den utförs. Utredningen kommer även fram till att lagen om *ofredande* behöver formuleras med hänsyn till den moderna tekniken för att tydliggöra en vidare omfattning. Den ska även på ett annat sätt än idag poängtera att ingen privatperson ska behöva tåla olägenheter eller annat hänsynslöst beteende som har för syfte att kränka någons frid.

Att det redan finns en viss korrelation mellan lagförslaget gällande *olaga integritetsintrång* och SVT:s och Facebooks regler visar på att det finns ett behov av en sådan bestämmelse. De regler som författats av Facebook och SVT som kan anses ha paralleller med denna bestämmelse har i dagsläget ingen straffrättslig bäring. Införandet av en sådan lag skulle innebära möjligheten att mer effektivt kunna utkräva straffrättsligt ansvar för publicering av integritetskränkande innehåll. Det skulle även komma att medföra ett helt annat djup bakom bolagens författade regler, när det kan argumenteras för att problematiken varit så pass allvarligt betraktad att det krävts införande av en ny lag.

Korrelationen mellan gällande lagstiftning och reglerna författade av Facebook samt SVT skulle komma att förändras något om de föreslagna lagändringarna träder i kraft. Som tidigare presenterats kommer *olaga hot* att rymma även hot om brott mot den enskildes frihet och frid, samt hot om *olaga integritetsintrång*. Om bolagens önskan är att tydliggöra krav på att följa svenska lagar skulle detta kunna utvecklas i reglernas utformning.

Schultz (2013) redogör för det problematiska i att överföra dagens lagar till digitala sammanhang. Lagförslagen skulle dock kunna anses förenkla överföringen av straffrättsliga bestämmelser till gärningar begångna på internet. Förutom att enklare kunna utkräva straffrättsligt ansvar för gärningar av näthatskaraktär skulle förslagen bidra till möjligheten att mer effektivt motverka spridningen av hotfullt och kränkande innehåll. Förslaget på utvidgning av lagen gällande ansvar för elektroniska anslagstavlor skulle kunna komma att få stor betydelse för de krav man kan ställa på de som tillhandahåller dessa tjänster. I strävan efter ett mer omfattande skydd för enskildas personer på internet är denna utvidgning nödvändig.

I rapporten från Brottsförebyggande rådet (2015) förklaras att näthat är ett hot mot den moderna demokratin och kan inskränka på människors möjlighet att yttra sig i viktiga samhällsfrågor. Av rädsla för att bli utsatt för hotfulla och hatiska kommentarer som snabbt kan få en obegränsad spridning är det möjligt att människor inte vågar delta i debatter. Lagförslagen som presenteras i *Integritet och straffskydd* (SOU, 2016/7) har för syfte att öka skyddet mot sådana gärningar och därigenom öka möjligheten för alla att våga yttra sig. Yttrandefriheten är en av demokratins grundstenar och de straffrättsliga bestämmelserna bör därför bevaka denna rättighet så långt det är möjligt. Samtidigt är det viktigt att det finns en balans mellan yttrandefrihet och den personliga integriteten. I utredningen förklaras att

bestämmelsen *olaga integritetsintrång* inte bör omfatta spridning av uppgifter där det föreligger ett tydligt allmänintresse. Utredningen menar att detta är en av de avvägningar som visar att förslagen tar yttrandefriheten i noga beaktande (SOU, 2016/7).

Nyberg och Wibergs (2014) redogörelse över de härskartekniker som kan identifieras på internet kan bidra till en väsentlig aspekt i diskussionen kring näthatets problematik. I dagsläget är det en av de presenterade klassiska härskarteknikerna som tydligt omfattas av lagstiftningen. *Hot och hot om våld* kan med lätthet kopplas till den nuvarande straffrättsliga bestämmelsen *olaga hot*. De resterande sex härskarteknikerna är dock inte lika uttryckligt inkluderade i dagens lagar. Nyberg och Wibergs (2014) beskrivning bidrar till förståelsen kring att bli utsatt för en eller flertalet av dessa härskartekniker på internet kan orsaka mycket skada för den drabbade. Sammantaget kan konsekvenserna av sådana gärningar bli allvarliga och de bör därigenom betraktas med detta allvar. Att på ett betydande vis bli utsatt för de presenterade härskarteknikerna kan till slut resultera i kränkningar och näthat. Därför kan det argumenteras för att härskarteknikerna borde tas i större beaktande i fråga om straffrättsligt skydd. Det är tänkbart att de nya lagförslagen kan komma att omfatta omständigheter som berörs i dessa härskartekniker. Exempelvis skulle det kunna hävdas att det kan komma att innefattas av den utvidgade bestämmelsen gällande *ofredande*. I betänkandet förklaras det att *ofredande* bör omfatta gärningar som kränker någons frid på ett kännbart sätt. Utredningen (SOU, 2016/7:25f) kommer fram till att bestämmelsen bör omfatta gärningar som:

Angrepp på den fysiska och rumsliga sfären, andra angrepp som stör någons lugn, harmoni och sinnestillstånd och ageranden som tvingar någon att tåla olägenheter eller utföra dispositioner inom den privata sfären.

Som tidigare nämnts är bestämmelsernas slutgiltiga tillämpningsområde ännu inte fastställt. Det är möjligt att den nya lagen samt utvidgningen av de nuvarande bestämmelserna kommer att omfatta gärningar som kan förstås utifrån de sju klassiska härskarteknikerna (Nyberg & Wiberg, 2014) på ett sätt som inte varit representerat tidigare. Dessa härskartekniker bidrar med en förståelse och en kompletterande aspekt av problematiken som bör beaktas i resonemanget som berör lagstiftning kring näthat. Att inkludera denna teori i diskussionerna som lägger grunden för lagändringarna skulle tyda på en strävan efter att nå även de mer osynliga strukturerna av näthatet som kan drabba lika hårt som de sedan länge formulerade. Att försöka få en ännu större insikt i näthatets kontext och underliggande mönster, bland annat

genom teorin kring härskartekniker på internet, skulle kunna visa utredningens förståelse för näthatets reella omständigheter. Problematiken är inte uppenbar och kantig, utan nyanserad och mångtydig, vilket tydliggörs genom härskarteknikernas förklaring.

Hur lagförslagen slutligen kommer att brukas kommer alltså uppdagas först efter prövning i domstol. Det finns dock några potentiella utfall. Exempelvis kan lagförslagen träda i kraft i sin nuvarande utformning, med de utvidgningar och formuleringar som utredningen föreslår. Om detta inte sker är det möjligt att lagförslagen omformuleras eller att enbart vissa av förslagen träder i kraft. På vilket sätt lagförslagen än kommer att antas har utredningen visat på att det är väsentligt med ett utvidgat straffrättsligt skydd för enskildas personliga integritet på internet. Utredningens resonemang tyder även på att det idag inte ska anses vara acceptabelt att behöva utstå olägenheter, vare sig på internet eller offline.

Lagförslagen som presenteras i betänkandet är ytterst en avspiegling av samhället vi idag lever i. McLuhan (1964) menar att mediernas utveckling skapar helt nya möjligheter för samhället. Den tekniska utvecklingen har skapat förmågan för människor att kommunicera på ett annat sätt än tidigare, att dela information och sprida sina åsikter. Denna utveckling talade McLuhan om och hävdade att det inte får glömmas att mediet är det primära i diskussioner gällande medier är att det inte nödvändigtvis behöver vara budskapet som är det primära, utan mediet i sig (McLuhan, 1964). Precis som McLuhan förklarar, påverkas samhället av mediernas utveckling. Möjligheten att anonymt publicera hatiska och hotfulla kommentarer och bilder har utvecklats i takt med tekniken och därigenom har behovet av ett ökat skydd mot detta vuxit sig allt starkare. Därför är det nödvändigt att lagstiftningen följer denna utveckling för att kunna värna om den personliga integriteten och det straffskydd som alla har rätt till, även på internet. McLuhans resonemang skapar förståelse för mediets betydelse och bidrar till en insikt i hur vitalt ett medium kan komma att bli i ett modernt samhälle och därigenom för de negativa följder som kan uppstå. De lagförslag som presenteras i betänkandet *Integritet och straffskydd* (SOU, 2016/7) är ett resultat av den tekniska utveckling som bidragit till ett ökat utbud av digital kommunikation.

3. SLUTDISKUSSION

Här följer en avslutande diskussion kring uppsatsens resultat samt reflektioner kring vidare forskning.

3.1 SLUTDISKUSSION

Uppsatsens övergripande syfte var att belysa näthatets problematik utifrån ett kulturvetenskapligt perspektiv med utgångspunkt i aspekter av demokrati och jämställdhet. Den frågeställning som uppsatsen sökt besvara utgör en analytisk grund med syfte att undersöka hur de nuvarande straffrättsliga lagarna samt de föreslagna lagändringarna kan tänkas korrelera mot reella omständigheter som exemplifieras av SVT:s samt Facebooks nu gällande regler beträffande näthat. Valet av triangulering har bidragit till väsentlig förståelse och avgörande insikter. Utan denna jämförande analys skulle det inte vara möjligt att upptäcka de betydelsefulla skillnader och likheter som utgör en stor del av resultatets grund. Valet av triangulering har därför varit avgörande.

Utifrån uppsatsens resultat kan det argumenteras för att de nuvarande straffrättsliga bestämmelserna korrelerar mot reglerna författade av både SVT och Facebook. Detta medför dock inget bevis på att dagens lagar är effektiva mot näthat, utan att det är nödvändigt med en lagstiftning som tydligt är anpassad och omfattar gärningar begångna i digitala sammanhang. Även delar av de föreslagna lagändringarna finns representerade i de två bolagens regler, vilket tyder på att en lag som ger tyngd åt dessa är behövlig. Vad som dock framkommit genom arbetet med uppsatsen är förståelsen för att det i dagsläget inte finns ett tillräckligt krav på ansvar från de som tillhandahåller dessa tjänster. Den mediala debatt som pågår framhåller att Facebook inte tar sitt ansvar i kampen mot näthat. Det finns risk för att de regler som bolaget presenterar kan uppfattas som kraftlösa om de inte upprätthålls och genom det nya lagförslaget är det möjligt att bolag tvingas ta ett större ansvar. Det kan även framhållas att de straffrättsliga bestämmelserna skulle kunna utvecklas med hjälp av förståelse för de klassiska härskarteknikerna på internet (Nyberg & Wiberg, 2014) som presenterats i uppsatsen.

De lagändringar som föreslagits i betänkandet *Integritet och straffskydd* (SOU, 2016/7) understryker vikten av att samhället tar frågor kring näthat på allvar. Utredningen tycks ha genomfört sin uppgift väl och sammanställt förslag på en rad lagändringar samt en ny

bestämmelse. Dessa förslag är nödvändiga för att förenkla och förtydliga det straffrättsliga skyddet för den personliga integriteten. De nuvarande bestämmelserna är svårtolkade i relation till den teknik som finns idag och en modernisering är därför väsentlig. Som Schultz (2013) poängterar är de nu gällande lagarna inte anpassade till de sociala medier och de tekniska möjligheter som finns tillgängliga idag. Bestämmelserna blir då svåra att överföra till straffrättsliga överträdelse begångna på internet. Därigenom kan det argumenteras för att de framlagda förslagen är ett steg i en positiv utveckling mot ett mer omfattande skydd för de som hatas och hotas på internet. Dock innebär inte detta att problemen är lösta. Som det presenteras i rapporten från Brottsförebyggande rådet (2015) beror svårigheterna med att klara upp brott av näthatskaraktär inte enbart på föråldrade straffrättsliga bestämmelser. 44 procent av dessa brott klarades inte upp på grund av *utrednings- och bevissvårigheter* (Brå, 2015:90). I denna statistik är svårigheter med att identifiera en gärningsperson inkluderad. I takt med den tekniska utvecklingen förflyttas en betydande del av brottsligheten till internet och rättsväsendet behöver därför följa denna utveckling genom att få bättre utbildning inom området. Utifrån de genomförda intervjuerna i rapporten förklaras att den rådande it-kompetensen hos rättsväsendet är relativt låg (2015:94). En högre kompetens beträffande internet, sociala medier och it-relaterade brott i stort är en nödvändighet för att nå ett mer effektivt skydd. Det är även tänkbart att rättsväsendet dessutom skulle vara i behov av att förses med en djupare förståelse för hur internet faktiskt brukas idag och hur barn, ungdomar och vuxna lever på sociala medier. I intervjuerna framkom även att rättsväsendet behöver bli bättre på att bemöta dessa brottsoffer (Brå, 2015:110) vilket skulle kunna ske genom en större förståelse för problematiken men även för de digitala plattformar som finns tillgängliga. Enligt Brå är ytterligare en försvårande omständighet att bevismaterial kan hinna raderas innan fallet klarats upp. En polis som intervjuades menade att den svenska polisens organisation inte är tillräckligt utvecklad för att ha möjlighet att hinna ta till vara på digitalt bevismaterial innan det riskerar att raderas (Brå, 2015:95). En mer effektiv och utbyggd organisation med tydligare rutiner gällande insamling av digitalt bevismaterial skulle möjligen kunna åstadkomma bättre resultat. Det är även tänkbart att en tydligare lagstiftning för bevarandet av sådan information skulle kunna underlätta polisens arbete.

Som Emma A. Jane (2014) menar är näthatets syfte ofta att nedvärdera och förminska den utsatte. Förslagen om utvidgningarna av de nuvarande bestämmelserna betonar vikten av att inkludera den nya tekniken och de sociala medier som finns tillgängliga. Det sänder även ut signaler om att ingen ska behöva tåla gärningar som har till syfte att nedvärdera och

förminska, hota och hata, vare sig man befinner sig ute på gatan, i hemmet eller på internet. Även den nya bestämmelsen *olaga integritetsinfrång* sätter fokus på detta. Det innebär ett steg i rätt riktning att införa en ny lag som tydligt markerar att varje människa har rätt till ett privatliv och därigenom införa straffansvar för den som sprider integritetskränkande uppgifter eller bilder. Det kan anses att detta borde vara självklart. Det är emellertid först nu som förslaget har tagit form och det är ett efterlängtat förslag. Det finns dock en risk för att lagförslagen kommer att medföra vissa konsekvenser av negativ karaktär. Det är möjligt att människor kommer att uppleva en inskränkning av yttrandefriheten, beroende på hur lagförslagen kommer att tillämpas i realiteten. Utredningen berör denna fråga i betänkandet och menar att man författat lagförslagen med denna avvägning i åtanke. Det är oerhört viktigt att denna balans upprätthålls eftersom undersökande journalistik och yttrandefriheten i stort är en av de mest vitala delarna i ett demokratiskt samhälle. Om människor känner en ökad oro för att publicera information och uppgifter som kan tänkas ha ett allmänt intresse är yttrandefriheten hotad. En tydlig förklaring av dessa gränser och avvägningar är väsentlig om lagen skulle komma att träda i kraft, för att stävja en sådan oro samt att uppmuntra till fortsatt verksamhet med syfte att granska och utveckla.

Emma A. Jane argumenterar för att näthat inte handlar om sakfrågor som upprör och ger upphov till människors hotfulla och hatiska kommentarer på internet (Jane, 2014). I stället menar hon att det ofta handlar om att det just är en kvinna som uttalat sig eller tagit plats. Jane förklarar att kvinnorna är de mest utsatta när det gäller näthat. Hardaker och McGlashans forskning kring näthatets aggressiva språk understryker att näthat ofta vittnar om kvinnoförakt (Hardaker & McGlashan, 2016). Författarna menar att det är vanligt förekommande med sexualiserade kränkningar och hot. Detta framhålls även i rapporten från Brottsförebyggande rådet, där det förklaras att näthat utgör ett samhällsproblem med tydliga genusaspekter (Brå, 2015). Statistiken visar att hoten och kränkningarna skiljer sig tydligt åt beroende på om det är en man eller en kvinna som blivit utsatt. Det poängteras att kvinnor oftare utsätts för sexualiserat hot om våld och att män utgör majoriteten av de utpekade gärningspersonerna i dessa anmälningar (Brå, 2015). I rapporten står även förklarat att näthat är en angelägen fråga för det demokratiska samhället. Utifrån det faktum att kvinnor är de som är mest utsatta är detta även ett allvarligt hot mot kvinnors möjlighet att delta i samhälleliga debatter och offentliga sammanhang. Som ett resultat av en fortskridande problematik kan risken för att blir drabbad av allvarliga kränkningar och hot innebära att kvinnor blir klart underrepresenterade i offentliga, essentiella samtal. Därför är detta perspektiv väsentligt i

diskussioner kring näthat och de framtida åtgärder som är menade att skydda människor mot sådana kränkande gärningar. I förlängningen handlar det alltså även om att skydda yttrandefriheten samt att klargöra att yttrandefriheten ska skyddas ur ett jämlikt perspektiv. Ett samhälle där kvinnor inte längre vågar yttra sig i offentliga debatter är ett samhälle som har misslyckats radikalt som demokrati.

En av medieetikens grunder är att en uppgift som är relevant för allmänheten ska publiceras (von Krogh, 2009). Om journalister utsätts för näthat med kränkande och hotfulla kommentarer uppstår en tydlig spricka i den medieetiska plattformen. Hat och hot på internet kan skrämja och hindra journalister att följa dessa regler som i förlängningen är en del av de demokratiska byggstenarna. Journalister ska kunna sköta sitt arbete och förmedla angelägna uppgifter utan att oro sig för att drabbas av näthat. Ett tänkbart resultat kan då bli att människor inte längre vågar undersöka och förmedla information på ett obehindrat vis. Om kvinnliga journalister är mest utsatta för näthat kan även resultatet bli att de blir kraftigt underrepresenterade och att deras perspektiv inte får komma fram. Medieetik och demokrati är nära sammanlänkade och näthat är ett hot mot dem båda.

Sveriges Television visar genom sina regler att de eftersträvar en sund miljö i sina forum och att detta arbete förefaller skötas väl. SVT har tydliga regler för vilket slags innehåll som accepteras på deras digitala plattformar. Den mest centrala delen torde ändå vara det betonade kravet på att följa svenska lagar. Denna regel kan tyckas vara självklar. Likväl är det av stor betydelse att tydligt formulera detta för att markera företagets ståndpunkt. Bolag som verkar i Sverige bör följa svenska lagar och ha för syfte att medverka till att tydliggöra strukturerna i ett demokratiskt samhälle. På detta sätt skiljer sig reglerna författade av Facebook och SVT åt. Att Facebook inte har ett uttryckligt krav på att följa svenska lagar skapar en uppfattning om att bolagets inställning till näthatets problematik är något nonchalant. I stället för att genom sina formuleringar underblåsa föreställningen om att Facebook är ett laglöst community där allt innehåll fritt kan cirkulera, skulle ett tydligt krav på att följa lokala lagar kunna skapa en helt annan tyngd åt de författade reglerna. Det kan anses att Facebook och SVT är två bolag med två skilda syften och att detta kan vara en orsak till det som förefaller vara en skillnad i inställning till näthatets problematik. Eftersom Facebook är ett vinstdrivande aktiebolag och SVT är ett public service-bolag, vars uppdrag är att bedriva oberoende medieverksamhet, är det tänkbart att bolagens primära prioriteringar ser något annorlunda ut. I och med att bolagen i grunden skiljer sig åt på detta sätt är det tänkbart att det

kan påverka genomgående värderingar samt de krav som ställs på användare. Att Facebook upplevs misslyckas med att följa sina communityregler har fått stor uppmärksamhet i media (Svenska Dagbladet 2012; Dagens Nyheter 2016). Att ha åtskilliga regler uppradade är tämligen meningslöst om användare ändå inte kan känna tillit till att bolaget agerar utifrån dem. Om reglerna inte är tillräckliga eller inte upprätthålls kan hat och hot florera fritt på Facebook och människor kan uppleva oro för vad som skulle komma att hända om man själv blir utsatt. Man vill känna trygghet i att sådant innehåll kommer att avlägsnas. Tyvärr verkar det idag finnas en avsaknad av sådan trygghet och förhoppningsvis kan förslaget om utvidgning av det straffrättsliga ansvaret för den som tillhandahåller en tjänst i form av en elektronisk anslagstavla bidra till ökade påtryckningar på bolag som Facebook.

Vad som är viktigt att minnas är att näthatets konsekvenser är allvarliga och drabbar utan hänsyn. Dess konsekvenser lämnar få människor oberörda och kan påverka i såväl vardagslivet som i arbetslivet. Karin Forsell förklarar:

Men när vi som jobbar med moderering har det tuffast är nog när de som fått inlägg borttagna återkommer och är arga, med ilskan riktad direkt mot oss personligen. Det tar mer. Att läsa hemspheter är förstås också jobbigt, men en kan välja att inte "se" vad det står, så att säga.⁴

Precis som McLuhan (1964) förklarar, påverkas samhället av mediernas utveckling. Samhällets förmåga är precis så långt fram som den tekniska utvecklingen tillåter och de möjligheter som skapas är ofta resultat av mediernas framsteg. Med framsteg följer ofta vissa negativa konsekvenser. Den ökade möjligheten att anonymt sprida hatiska och hotfulla kommentarer är en sådan konsekvens som uppstått i kölvattnet av den tekniska utvecklingen. Samhället behöver då markera vikten av att förhindra sådana gärningar. McLuhans fras *mediet är budskapet* har fortfarande stor relevans (McLuhan, 1964). Dock förskjuts mening och innehåll i takt med att medierna utvecklas och dess funktionalitet påverkas av hur dessa medier brukas. Utifrån denna uppsats och utifrån det faktum att internet tenderar att bli allt mer användarstyrt kan det argumenteras för att *budskapet är mediet*. I och med denna förskjutning uppkommer näthatets problematik. Samhällets syn på denna problematik samt strävan efter att skydda återspeglas ytterst i landets lagar. Det kommer därför bli mycket intressant att följa hur lagförslagen kommer att tillämpas i realiteten.

---

⁴ Karin Forsell. Arbetsledare för Tittarservice på Sveriges Television. E-mail 19 februari 2016

3.2 VIDARE FORSKNING

Lagförslagets slutliga tillämpningsområde är som tidigare nämnts ännu ej fastställt. Det skulle vara intressant med vidare forskning kring uppsatsens ämne när lagförslagen trätt i kraft. Hur påverkar de nya lagarna rättsväsendets resonemang kring Facebooks communitypolicy och vilka krav ställs på bolaget? Det skulle även vara givande med en bredare studie kring människors syn på och upplevelser av näthat samt om deras syn och upplevelser har förändrats sedan det markerats i lagstiftningen om tydligare straffansvar. Frågorna kring näthat och dess problematik är många och angelägna. Ett kulturvetenskapligt perspektiv på problematiken är ett sätt att få förståelse för ämnet på djupet. Utifrån ett kulturvetenskapligt perspektiv blir sambandet mellan juridiken, demokratin och genusfrågorna synliga. Förståelsen för detta samband är väsentlig för att kunna få en rättvis inblick i problematikens omständigheter. Relevant forskning skulle kunna ta sig an ämnet ur ett stort antal vinklar och medverka i kampen mot näthat för att skapa förståelse och bidra till ett jämställt och demokratiskt samhälle där yttrandefrihet och integritet kan verka tillsammans.

KÄLLOR

TRYCKTA KÄLLOR

Brå (2015) *Polisanmälda hot och kränkningar mot enskilda personer via internet*. Rapport 2015:6. Stockholm: Brottsförebyggande rådet

Hardaker, C. & McGlashan, M. (2016) *Real men don't hate women: Twitter rape threats and group identity*. *Journal of Pragmatics*, Volume 91, January 01, S. 80-93

Krogh, T. von (2009). *Medieetik*. 1. uppl. Stockholm: SNS förlag

McLuhan, M. (1964) "The Medium is the Message" i (red) Durham, M.G. & Kellner, D. *Media and Cultural Studies: Keywords*. (2., [rev.] ed.) Chichester: John Wiley & Sons

Nyberg, A. & Wiberg, M. (2014). *Sociala medier och härskartekniker*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur

Schultz, M. (2013). *Näthat: rättigheter och möjligheter*. Stockholm: Karnov Group

SOU 2016/7 *Integritet och straffskydd: Betänkande av utredningen om ett modernt och starkt straffrättsligt skydd för den personliga integriteten*.

Østbye, H. (2004). *Metodbok för medievetenskap*. 1. uppl. Malmö: Liber ekonomi

OTRYCKTA KÄLLOR

Burman, K. & Sörman, B. (2012) "Facebook måste börja ta ansvar för hatet". *Svenska Dagbladet*. 28 november.

<http://www.svd.se/facebook-maste-borja-ta-ansvar-for-hatet>

(Hämtad 2016.02.02)

Facebook. (2016)

<https://www.facebook.com/communitystandards>

(Hämtad 2016.01.25)

Jane, E.A. (2014) ”’Back to the kitchen, cunt’: speaking the unspeakable about online misogyny”. *Continuum: Journal of Media & Cultural Studies*. Volume 28, Issue 4, July 2014.

<http://dx.doi.org/10.1080/10304312.2014.924479>

(Hämtad 2016.02.01)

Kulturdepartementet (2013) *Tillstånd för Sveriges Television AB att sända tv och sökbar tv-text*. Regeringsbeslut 83. Stockholm: Kulturdepartementet

<http://www.svt.se/omsvt/fakta/public-service/>

(Hämtad 2016.02.16)

Lindqvist, L. & Österberg, T. (2014) ”Vinsten rusar för Facebook”. *Dagens Nyheter*. 23 april 2014

<http://www.dn.se/ekonomi/vinsten-rusar-for-facebook/>

(Hämtad 2016.02.10)

Polisen (2016)

<https://polisen.se/Lagar-och-regler/Om-olika-brott/It-relaterade-brott/Nathat/>

(Hämtad 2016.01.25)

SVT (2016a)

<http://www.svt.se/omsvt/fakta/public-service/hej-kara-tv-tittare>

(Hämtad 2016.02.17)

SVT (2016b)

<http://www.svt.se/tittarservice/om-tittarservice/regler-och-etikett>

(Hämtad 2016.02.16)

SVT (2016c)

<http://www.svt.se/tittarservice/om-tittarservice/regler-och-etikett-juridisk-text>

(Hämtad 2016.02.16)

Wiman, B. (2016) ”Hatet på Facebook kommer att drabba oss alla”. *Dagens Nyheter*. 6 januari 2016.

<http://www.dn.se/kultur-noje/bjorn-wiman-hatet-pa-facebook-kommer-att-drabba-oss-alla/>

(Hämtad 2016.02.11)